

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, december 1905.

XII. zvezek.

Prva adventna nedelja.

1. Bog je pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje.

Strah Gospodov je začetek modrosti.

Preg. 1, 7.

Neki mladenič je hotel postati puščavnik. Pa njegova mati mu je branila. Mladenič ji reče: „Prosim vas, mati, nikar mi ne branite; jaz bi rad svojo dušo rešil.“

Mati so mu dovolili iti. Pa tudi kot puščavnik je ta sin kaj mlačno živel in se malo za Boga menil. Umrjejo mu mati. Kmalu potem zboli tudi sin. V sanjah je videl prikazen, kakor bi bil pripeljan pred sodni stol božji. Med ljudmi, ki so bili sojeni in obsojeni, je ugledal tudi svojo mater. In ta se začudi zapazivši sina: „Kaj tudi ti, moj sin, si prišel semkaj na kraj pogubljenja? Ali nisi slovesno zatrjeval: jaz hočem rešiti svojo dušo?“

Sin ni vedel kaj odgovoriti, sram ga je bilo. — Usmiljeni sodnik pa se obrne proti njemu in mu reče: „Naj bo, podaljšam ti še življenje; ter pojdi nazaj na svet, mesto tebe bo umrl eden tvojih tovarišev.“

Puščavnik se prestrašen zbudi... Premišljuje, kaj se mu je ravnokar sanjalo. Brž popraša, če je res umrl tovariš, čegar ime mu je sodnik povedal. In povedali so mu sobratje, da je res umrl. — Te sanje, prepuščene po previdnosti božji, so ozdravile prej tako mlačnega in lenobnega puščavnika. Ostro se je pokoril za prejšnjo zanikernost. Ko so ga tovariši svarili, da naj brzda svojo ostrost, jim je odgovoril jokaje: „Če še materinega očitanja nisem mogel prenesti, kako bom na sodbi vpricho angelov prenesel očitanje in sodbo Kristusovo?!“

Predragi v Gospodu! pomislimo, ali nismo temu puščavniku podobni tudi mi?

Tako tja v en dan živimo, govorimo, delamo, mesec za mescom, leto za letom, pa čisto pozabimo, da bo prišel čas, ko bomo morali Sodniku dati odgovor o svojem življenju.

Pa prevzetnemu človeku to ne gre v glavo, da bi se on za svoja dejanja moral zagovarjati pred kakim višjim bitjem. Človek tako rad sodi in presoja, nikogar ne pusti pri miru; samo tega noče verjeti, da bi Bog, ki je Gospod vsega, nazadnje presojal in ostro in natančno presodil tudi človeka.

Znana vam je izmed šestih druga temeljna resnica, da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje; vsaj jo večkrat izgovarjamo. To resnico hočemo v današnji pridigi bolj na globoko prevdariti, da je Bog res pravičen sodnik, ki

I. dobro plačuje in hudo kaznuje vže na tem svetu;

II. ki dobro plačuje in hudo kaznuje na drugem svetu.

Ker pravi sv. pismo, da je *začetek modrosti* t. j. prave pobožnosti, *strah božji*, zato prosimo sv. Duha, naj nam po današnjih besedah nakloni tako spoznanje vsemogočnega Boga, da bomo s svetim strahom njemu služili in spolnovali njegove zapovedi. (Cum timore et tremore operamini salutem vestram!)

I. Bog plačuje dobro in kaznuje hudo vže na tem svetu...

Ogromno število grehov naredé ljudje radi tega, ker mislijo, da je Bogu vseeno, kako živimo. Kakošna čudna in nevarna zmeta je to! Ali vam je starši vseeno, če vaši otroci ubogajo ali pa ne ubogajo? Ali je vseeno učitelju, če so učenci leni ali pridni? Ali je vseeno vam, če vas drugi ljudje ljubijo in dobro delajo, ali pa vas opravljajo in delajo škodo z jezikom in dejanjem? Ali je vseeno, če spolnujemo cesarske postave ali pa se za nje ne brigamo? — Kaj ne, to ni vseeno?

In to bi bilo vseeno, kako se človek, revna stvar, obnaša proti vsevednemu, neskončno svetemu Bogu, Stvarniku svojemu! Zvezde na nebu so mu pokorne, oblaki so mu pokorni, čudne moči, skrite v naročju zemlje, spolnujejo povelja božja, samo človek bi zasmehoval svojega Stvarnika in se vedel proti njemu

kakor kak razposajen, razbrzdán otrok proti svojemu očetu in svoji materi — in to brez svarila, brez kazni!

Pa da se Bog ne pusti zasmehovati, o tem nam pričuje sv. pismo:

1. Adam in Eva nista ubogala, zato ju je zadela ostra kazen, pa ne samo nju, ampak tudi njune naslednike. Sam Sin božji je moral priti na svet, da je vsaj deloma popravil nasledke izvirnega greha.

2. Ko je Kajn umoril svojega brata Abela, se je takoj oglasil pravični Sodnik: „Kajn, kaj si storil? Glas krvi tvojega brata vpije z zemlje do mene!“

3. Ob vesoljnem potopu so bili meseni in prevzetni ljudje kaznovani z grozno povodnjo, otet je bil le pravični Noe, ki se Boga bal in zvesto spolnoval zapoved Gospodovo.

4. V Sodomi in Gomori je živeló pregrešno ljudstvo, vdano grdemu nečistovanju; Bog je pokončal ti dve mesti z ognjem in žveplom, Lot samo s svojo družino je bil rešen smrti.

5. Ko so Izraelci postavili zlato tele in je po božje častili, so bili malikovalci, ki so zapustili edinega pravega Boga, pokončani z mečem.

6. Sleparskega hlapca Giezija je Bog kaznoval z gobami, ker se je ostudno nalagal svojemu gospodarju.

7. Kralj Herod, ki je dal pomoriti nedolžne otročiče, je umrl za ostudno boleznijo.

8. Ananija in Safira sta obležala mrtva pri nogah sv. Petra, ker sta mu lagala.

Te zgodbe, in še mnogo enakih, nam pripoveduje sveto pismo.

Pa tako je bilo nekđaj, sedaj ne slišimo več o tako ostrih kaznih božjih — tako poreče kedo. Mi ne slišimo, ker n o č e m o slišati; pa gotovo se vsako leto ponavlja več tacih slučajev, da očitno udari šiba božja, saj Bog je še vedno isti, kakor je bil nekđaj.

V nekem porenskem mestu sta na predvečer velikega praznika dva brata v družbi nekaterih družih tovarišev napravila bogato pojedino. Proti polnoči vstane eden katoličanov in se napravi domu. „Kam tako hitro?“ — ga porogljivo vprašajo. „Grem domu, jutri je praznik, zjutraj moram k sv. maši!“ — „A, k sv. maši!“ se smejejo. „Če hočeš, pa sv. mašo tukaj napravimo!“ In res eden bratov se ogrne v neko oblačilo, kar bi

pomenilo plašč, prinese velike bukve, kozarec in krožnik, in začne oponašati duhovnika mašujočega pri oltarju; brat njegov pa kleči na tleh kot strežnik in zvončka z zvončkom. Vsa pijana druhal se krohota in norčuje. Bogokletneža že prideta do povzdigovanja. Brat pri oltarju povzdigne kupo, podobno kelihu (šampanjski kozarec), pa nakrat zazveni tenak glas — cin! po sobani — kupa se je razpočila na dvoje, svetoskrunež se zvrne znak in pri tej priči mrtev obleži; brat njegov pa, ki je posnemal strežnika, se v penah zvija po tleh. Gledalci prestrašeni zakričijo; eden izmed njih je od strahu dobil sive lase. Brat, ki je obležal, je ostal mrtev; drugi brat je zblaznel, poslali so ga v norišnico in ni bil nič več pri pravi pameti. (To je povedal nemški duhovnik Kolping, ki je šele nedavno umrl; sam je poznal ono nesrečno družino, in ves dogodek mu je pravil eden tistih, ki so bili sami zraven.¹⁾

Kaj ne, to je bil pač prst božji?

Seveda, Bog navadno grešnika tako hitro ne udari. Bog večinoma pripusti, da si grešnik sam splete bič, s katerim je pozneje tepen.

Pijanec si zapravi svoje zdravje in premoženje; lažnjivec in tat zgubita svoj kredit; kdor rad druge opravlja in obrekuje, se mu kaj hitro primeri, da tudi njega opravi jezik raztrgajo; nasladnost prinese nečistniku mnogo trpke grenkobe — pripominimo, koliko pokore si včasih naložijo osebe, ki svojo nedolžnost napravijo. Tako se spolnjuje, kar pravi sv. pismo: *S čemur kdo greši, s tem je tudi pokorjen*. Gotovo je, da greh nikdar ne ostane brez kazni; večinoma ga kazen doleti že na tem svetu. Res pa je, da Oče nebeški, ki je *Oče usmiljenja*, (II. Kor. 1. 3.) ravna v tem življenju kaj potrpežljivo. *Polagoma kaznuješ nje, kateri zajdejo, in jih opominjaš, v čemur se pregrešé, in jih nagovarjaš, da naj hudobijo zapuste in v tebe verujejo, o Gospod*. (Modr.)

Pa če je Bog dober proti grešniku, ali naj bo radi tega človek še bolj hudoben? Če Bog precej ne kaznuje, ali je mar s tem rečeno, da ne bo greha kaznoval nikoli?

II. Če bi tudi na tem svetu ušli sodbi božji, na drugem svetu gotovo ne uide mo! In sodba po smrti bo vse kaj družega kokor sodba na tem svetu; tukaj je še milost, po sodbi bo zavladala ostra pravičnost.

Kakor resnično je Bog, kakor resnično so nekatera dejanja hudobna, in nekatera dobra, tako, da jih ve razločevati celo

¹⁾ Dr. Jak. Schmitt, Erkl. des mittl. Katech. p. 182 II.

človek: tako resnična mora tudi sodba biti. To nam pravi naša zavest. Naše spoznanje se upira temu, da bi ne bilo pravičnega, vsemogočnega sodnika, vsaj potem bi toliko krivic, toliko skritih hudobij za zmeraj ostalo nekaznovanih. Zato najdemo vero v prihodnjo sodbo pri vseh narodih, pri Grkih, Egipčanih, Rimljanih in drugih ljudstvih. Nam katoličanom je to naravnost razodeta resnica, da bode splošna sodba na sodnji dan in posebna sodba brž po smrti. *Odločeno je človeku enkrat umreti, in potem pride sodba.* (Hebr. 9, 27.) *Vsi se moramo namreč prikazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je delal, dobro ali hudo!* (II. Kor, 5. 10) *Ob koncu človeka se odkrijejo njegova dela.* (Sir. II. 29.) Tako nam potrjuje tudi razodenje božje ono, kar nam pravi pamet: da sodbi božji ne uideemo!

Ali je potem za nas kako vprašanje bolj važno kakor to: kako šna bo ta sodba? Ali se bo tako sodilo, kakor se sodi pri sodiščih? O ne, božja sodba bo zelo drugačna!

a) Tedaj bo sodil Bog — in ne človek! Kako se bojimo že navadnega sodnika, celo takrat, ko nam vest ničesar ne očita. Kako bomo stopili pred božjega Sodnika, katerega so se Izraelci, ko je dajal desetere zapovedi, tako bali, da so rekli Mojzesu: *Ti govori z Bogom . . . da ne umrjemo.* (II. Mojz. 20. 18.)

b) Kako bo Bog sodil?

Ljudje sodijo velikrat napačno; če imajo koga radi, ga sodijo milo, če ga nimajo radi, ga sodijo strogo. Bog pa sodi zmeraj enako, ker ne gleda na veljavo ljudi. Svetni sodniki se lahko zmotijo, da napačno sodbo izrečejo — Bog se ne more zmotiti; svetni sodniki se dajo lahko od strankarstva zapeljati ali celo podkupiti, da krivično sodijo, Bog ostane zmeraj neskončno pravičen.

c) Čez kaj bomo sojeni?

Svetni sodniki sodijo samo dejanja in besede, kar se vidi; Bog sodi tudi misli in želje, če so še tako skrite. Svetni sodnik sme koga obsoditi le tedaj, če je dejanje s pričami dokazano — Bog pa ne potrebuje nič prič, ker je vse ved en, zato bodo tudi najbolj skrivne reči, za katere noben človek vedel ni, prišle v presojo.

Ti se zanašaš: kdo vé za moje sovražne misli v srcu? Kdo za moje nesramne želje? Kdo za moja v temno noč zavita dejanja? Ti dekle se lepo delaš pred materjo in si misliš: vsaj ne

vedó, kaj počenjam, vsaj ne vedó, da sem nedolžnost zapravila. In ti mož se tolažiš: kdo vé za moje laži, moje goljulije, moje prisege? Ljudje me sodijo dobro — ali me je kdo videl? In žena, prizadeta s skrivno pregreho, se vprašuje: ali me je kdo videl? Nihče me ni videl!

O, krščanska duša, kako zelo se motiš! Bog te vidi! In na sodbi bo razgrnjeno pred očmi božjimi tvoje srce do zadnjega kota, in če je še tako grdo in umazano. Kam se boš takrat dejal? Tako hudo bo to, da bodo hudobni na sodnji dan govorili, kakor je prerokoval Kristus: *Gore, padite na nas! hribi, pokrite nas!*

Kaj nam pomaga torej, če hočemo le ljudem dopasti, Bogu pa ne dopademo.

d) Kdo bo nas na sodbi zagovarjal? Nihče! Čisto sam boš stal na sodbi. Ločen boš od svojih sorodnikov, zapustila te bosta denar in premoženje, od tebe bodo bežali tvoji prijatelji, iz grenke smrtne ure bo tvoja uboga duša v trenutku stopila pred ostrega sodnika.

e) Pa eno tolažbo imam: Bog je usmiljen! Da, Bog je usmiljen, a usmiljen je z nami le v življenju, pri sodbi ostane le še pravičnost njegova. Ali pozabimo mar, kaj je rekel Gospod tistemu, ki je prišel brez svatovskega oblačila na ženitnino: *Kako si prišel ti sem, ker nimaš svatovskega oblačila; zvežite ga in vrzite ga v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.* — Mi se ne smemo zanašati, da nam bo neskončno sveti Bog brez pokore spregledal naše grehe!

Ali eno tolažbo vendar imamo. Bog bode presodil tudi naše dobre misli, besede in dejanja. *Od vsake besede* — je govoril Kristus sam — *bomo odgovor dajali.* — Naša dobra in spokorna dela bodo naši najboljši prijatelji takrat; zaupati pa smemo tudi v Mater božjo, svojega angela varuha. Tudi to nam more biti v tolažbo, da veliko po nedolžnem obrekovanih in obsojenih bodo na božji sodbi pravico zadobili, katere na svetu niso.

f) Sodba božja bo nepremeljiva.

Po posebni sodbi bo res še druga splošna sodba, a prva sodba na sodnji dan ne bo spremenjena, marveč tudi drugim razglašena. Zoper svetno sodbo se lahko naredi priziv (celo po dvakrat, v Ljubljano in Gradec, ali pa na Dunaj); zoper božjo sodbo ne bo nobenega priziva. Tudi to še bolj poostri sodbo

Gospodovo, da se nič spremeniti ne bo dala: kar bo izrečeno, bo izrečeno! Kako slepi smo, da se tako malo pripravljamo na sodbo!

Papež Pavel III. je bil papež, pa ob koncu svojega življenja je vzdihnil: „Deset let sem bil papež; zdaj bi si želel, da sem bil vratar v kakem samostanu, koliko lažje bi se pred Bogom zagovarjal.“ Sv. Magdalena Paciška je na smrtni postelji dejala svojemu spovedniku: „Oh, oče, kako težko je iti na sodbo!“ Sv. Jeronim je rekel: „Povsod se mi zdi, da slišim trobento peti, ki me kliče na sodbo.“

Svetniki so se tresli pred sodbo. Zakaj se mi ne tresemo? Zato, ker nismo svetniki, ker nimamo s svetniki enakega spoznanja, kako velik je Bog in kako grd je greh!

Upam, da veruješ, ljubi poslušalec, da boš sojen tudi ti! In kaj imaš potem storiti? *Če bi sodili sami sebi, bi ne bili sojeni* t. j. obsojeni — je govoril naš Zveličar sam. Torej presodimo sebe, kakošni smo bili, kakošni smo, in kakošni hočemo biti v prihodnje. *Naše zveličanje je bliže* — so besede sv. Pavla v današnjem berilu — pa morda je tudi naše pogubljenje bliže, če ne pustimo greha in ne delamo pokore. Vsak večer pri izpraševanju vesti obračunajmo s seboj, od časa do časa naredimo račun pri spovedi, da bomo lažje glavni račun položili pred prestol večnega Sodnika.

Tudi ni zadosti, da imamo to zavest, da bomo sojeni za vsa svoja dela, samo sedaj tu v cerkvi, sedaj po tej pridigi; to zavest nesi domu, spomin na sodbo obudi, ko prideš v slabo družčino, in poživi posebno takrat, če te mika skušnjava, da bi storil kako hudo dejanje in se vže hočeš tolažiti s tem, da te nihče ne bo videl, Božje oko te vidi, Bog te bo sodil za tvoje dejanje, in Bog je bo razglasil, naj bo lepo ali grdo, pred vsemi ljudmi. Vprašam: kaj ti bo pomagalo takrat, če te nihče videl ni? Amen.

J. Mikš.

2. Čveterni prihod Gospodov.

Poglejte in povzdignite svoje glave; ker vaše odrešenje se približuje.

Luk. 21, 28.

Advent se pričinja z današnjo nedeljo, ki je hkrati prva nedelja cerkvenega leta. Advent, t. j. prihod Gospodov, je v prvi

vrsti spomin tistih 4000 let, ko so se ljudstva pripravljala na obljubljenega Odrešenika, zlasti pa judje, v katerih imenu je klical prerok Izaija: *Rosite ga, nebesa od zgoraj, in oblaki, dežite pravičnega.* (5, 8.) Ta pravični je včlovečeni Bog, je naš Gospod Jezus Kristus. In ravno zato, ker je on pravi Bog, spominjamo se po navodu današnjega evangelija, da pride enkrat tudi soditi žive in mrtve t. j. pravične in krivične.

Da bi takrat, na vesoljne sodbe dan, moglo biti toliko več pravičnih tam na desnici božjega Sodnika, je skrbela božja previdnost že od začetka človeškega rodu, skrbi še sedaj in bo do konca dni. O tem nas prepričuje čveterni prihod Gospodov. Prvič je prišel Gospod na zemljo, drugič je šel v predpekkel, tretjič prihaja v človekovo srce, četrtič pride sodnji dan. Na zemljo je prišel ponižen, v predpekkel je prišel močan, v človeško srce prihaja milostipoln, v sodbi pride strašen. Na ta čveterni prihod Gospodov obrnimo danes svoje oči!

I. Prvič je naš Gospod prišel na zemljo in sicer ponižen. Večno ljubezen božjo je želel kralj David priklicati na zemljo, zato je klical: *Gospod! nagni svoja nebesa, ter stopi doli; dotakni se gora, da se kadijo.* (Ps. 143, 5.) Katere so tiste gore, ki naj bi se kadile? To so veliki grešniki. Te naj Gospod opominja njih grehov, da se bodo v kesanju kadili. Zakaj, kakor dežuje potem, ko se je po gorah videl oblačni dim, tako naj teko obilne solze vsled srčnega kesanja. Ni pa prišel Gospod samo zato, da bi čez grešnike razlil solze pravega kesanja, ampak tudi zato je stopil doli, da bi ves svet oblagodaril s svojo milostjo. Zato prerokuje David: *Prišel bo kakor dež na kožo, in kakor deževne kaplje na zemljo.* (Ps. 71, 6.) Kako pa je prišel dež na kožo, beremo v bukvah Sodnikov (6, 36—38).

Ko je bil Gedeon izraelski sodnik, mu je ukazal Gospod nekega dne, naj vdari nad sovražnike, ker on mu bo pomagal. In Gedeon je rekel Bogu: Ako boš rešil Izraela po moji roki, kakor si govoril, položil bom to kožo v volno na gumno (to je na tla pod milim nebom, kjer so navadno mlatili); ako bo rosa samo na koži, po vsej zemlji pa suho, spoznal bom, da boš po moji roci, kakor si govoril, rešil Izraela. In zgodilo se je tako. In on je po noči (zjutraj zgodaj) vstal, je vzel kožo, in je skledico z roso napolnil (ko je bil kožo z volno ožel).

Glejte, to je stara zaveza! Kaj pomeni koža, na katero je padel dež? Ta pomeni Jezusa Kristusa in njegovo presveto telo;

to je bilo polno nebeške milosti. Kaj pa je suha zemlja? To pa je bil suhi svet in suhi grešniki pred rojstvom božjega Sina, zakaj vsi so bili brez rose sv. Duha. In zato, da bi bil ves svet napolnjen z nebeško milostjo, je izlil stvarnik blagodejni dež na suho zemljo. Kdaj je bilo to? Bilo je to takrat, ko je Odrešenik svojo kri zilil po zemlji, tedaj je bilo njegovo sveto telo tako suho, da ni ostala nobena kapljica krvi v njem, in s tem je namočil vesoljni svet in storil ga rodovitnega za nebesa.

Oj, kako ponižen je prišel Gospod na ta svet; primeril se je z ovčjo kožo, ker kakor je ovca potrpežljiva, tako je bil božji Sin potrpežljiv v vsem, kar ga je zadelo hudega. Ponižal se je božji Sin naj globočje, vzel je na-se podobo hlapca in štet je bil med razbojnike.

Ta prihod Gospodov v toliki ponižnosti opominja tudi tebe, kristjan, da si prizadevaš za pravo ponižnost; zakaj, ko bi se on ne bil tako ponižal, bili bi mi vekomaj izgubljeni. Tako pa tudi nam veljajo besede današnjega evangelija: *Poglejte . . .*

II. Drugič je Gospod prišel v predpekelnici in sicer močan. To je bil tudi dober prihod, ki je sv. očakom in prerokom in drugim svetnikom prinesel rešenje. Dolgo so bili nekateri že tam. Nekaj jih je bilo vmes že 4000 let, nekaj le malo časa. To so troje vrste ljudje, kakor jih nam je zaznamoval v podobi prerok Daniel.

Kralj Nabuhodonozor je ukazal tri izraelske mladeniče vreči v ognjeno peč, ker niso hoteli malikovati. Tedaj pa pride k njim angel Gospodov, ohladi peč in jih reši iz nje. Angel pomeni tu Gospoda samega, ki se imenuje *angel velikega sklepa*. Trije mladeniči so pravični pred postavo, pod postavo in za postavo. Pred postavo so živeli: Noe, Abraham, Izak, Jakob in drugi. Pravični pod postavo so bili: Mojzes, Aron in drugi preroki. Pravični za postavo so n. pr. nedolžni otroci, pomorjeni po kralju Herodu, sv. Janez Krstnik in drugi. Vse te je Gospod vzel iz predpekla ter peljal saboj v nebesa, ki so jim bila poprej zaklenjena. Šele veliki duhoven nove zaveze, Jezus Kristus, je s svojo krvavo smrtjo nebesa odprl. Pač veljajo tudi tem pravičnim besede: *Poglejte in povzdignite . . .*

Po nauku sv. Pavla je bilo to naznanjeno že v neki naredbi stare zaveze: *V drugi šotor gre le enkrat v letu samo veliki duhoven, in ne brez krvi, katero daruje za svoje in ljudstva grehe. S tem je hotel Duh na znanje dati, da še ni odprta pot v svetišče,*

dokler poprejšnji šotor stoji. (Hebr. 9, 7. 8.) Presvetišče je bilo ljudstvu zabranjeno. Kaj pomeni to? Presvetišče pomeni nebesa, ki so bila zaklenjena vsem ljudem. In čegava predpoda je bil veliki duhoven? Bil je predpoda Jezusa Kristusa, ki je s svojo krvavo daritvijo na svetem križu šel v presvetišče nebeško. Zato se je ob njegovi smrti *pretrgalo zagrinjalo v tempeljnu na dvoje od vrha do tal* (Mat. 27, 51.) v znamenje, da je sedaj vsem ljudem nebeško presvetišče odprto.

Jezus Kristus je tedaj po svoji smrti stopil v predpeklo, da bi pravične tolažil, rešil in razveselil. Sicer jih ni precej peljal v nebesa, temveč še le ob svojem vnebohodu, vendar pa jih je že sedaj postavil v tak blažen stan, da so svojega Odrešenika gledali kakor v blesku božjega veličastva. „Kdor pa vživa slavo božjo“, pravi sv. Tomaž Akvinski, „o tem se reče, da je v raj.“ Tako je tudi razumeti beseda Jezusova desnemu razbojniku: *Danes boš z menoj v raj.* (Luk. 23, 43.)

Od prvega trenutka, ko je Jezus vstopil v predpeklo, je bila ječa spremenjena v kraj veselja in nebeške radosti. Jezus pa je tudi zato prišel v predpeklo, da bi na ta način razodel svojo moč in veličastvo, da bi se pokazal zmagovalnega kralja, v čegar imenu se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, (Fil. 2, 10.)

III. Tretjič je naš Gospod prišel in še prihaja v srce človekovo milostipoln. Tako govori duša v vis. pesmi (6, 1.): *Moj ljubi je šel doli na svoj vrt k gredici dišav, da bi se na vrtu pasel in lilij natrgal.* Kaj pomeni ta vrt! To je srce človekovo, ki bi moralo biti napolnjeno z dišavami dobrih misli in pobožnih želja. Kristjanovo srce bi moralo biti tudi kakor *gredica dišav*, polno čednosti in dobrih del, ki bi jih Zveličar odtrgal, kadar pride. Tvoj vrt bi moral tudi dobro zagrajen biti pred roparskimi živalmi in tatovi t. j. pred hudobnimi duhovi in grehi. In ko pride tvoj Zveličar, odpri mu hitro, da ne bo čakal, zakaj On pravi: *Moje veselje je bivati s človeškimi otroci.* (Preg. 8, 31.) Trka pa na tvoje srce po vesti, po božji besedi, po bolezni, po raznih križih. In ko pride po zakramentu svete pokore in v sv. Rešnjem Telesu k tebi, prinese ti saboj petero milosti. 1. Odpusti ti vse grehe; in to je več vredno, kot ves svet. 2. Stori te deležnega prijateljstva angelov in svetnikov. 3. Dodeli ti vse, česar ga pametno prosiš. 4. Moreš biti deležen zasluženja vsega dobrega, kar se zgodi po vsem svetu, zlasti, če

si v kakih bratovščinah. 5. Zraven tega ti dá samega sebe in še nebeško kraljestvo po vrhu.

Glej, kako milostipoln je tretji prihod Gospodov v človekovo srce! Toda kaj bi ti pomagalo, da je Odrešenik prišel pred 18 sto leti na zemljo, če pa ti ne maraš za milosti, ki jih je zapustil za te v svoji cerkvi?

IV. Četrti prihod njegov pa bo grozen in strašen. Zato se je treba že sedaj pripravljati na poslednje sodbe dan. *Dan jeze bo tisti dan, dan stiske in britkosti, dan nadloge in reve.* (Sofon. 1, 15.) Takrat bodo po besedah današnjega evangelija znamenja na solncu in luni in zvezdah, in na zemlji bo stiska med narodi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. *In ljudje bodo koprneli od strahu in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti, zakaj nebeške moči se bodo gibale.* In sveti Peter piše: *Prišel bo dan Gospodov kakor tat; ob katerem bo nebo z velikim pokanjem prešlo, in zemlja, in stvari, ki so na nji, bodo zgorele.* (2. Petr. 3, 10.) Tedaj pošlje Sodnik svoje angele s trobentami na vse štiri strani sveta klicat: „Vstanite mrtvi, in pridite k sodbi!“ In odprli se bodo vsi grobi in od vseh strani sveta bodo prihajali obujeni k sodbi. *In takrat se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu* (Mat. 24, 30.), prikazal se bo sveti križ pravičnim v tolažbo, grešnikom v strah. Vsi rodovi zemlje bodo videli Sinu človekovega priti *z veliko močjo in veličastvom* (Mat. 24, 30) in vse angele ž njim.

Kako veselo bodo izvoljeni pozdravili božjega Sodnika! *Glej, ta je naš Bog; čakali smo ga, in nam pomaga: ta je Gospod, pričakovali smo ga, in radujemo se in veselimo se njegovega rešenja.* (Iz. 25, 9.) Kako grozen pa bo strah zavrženih, ko bodo ugledali Jezusa; ki so ga poprej zaničevali in prebodli. *Radi bi se skrili v skalnate berloge in v podzemeljske brezne iz strahu pred Gospodom in pred njegovim častitljivim veličastvom, ko se vzdigne udarjat zemljo.* (Iz. 2, 19.) Zakaj Jezus Kristus pride v svoji poveljani človeški naravi, v kateri je bil zasramovan in križan, pride zato, da ne le kot Bog, ampak tudi kot človek sodi vesoljni svet.

Oj, kako različen bo njegov četrti prihod od njegovega prvega! Pri prvem je prišel kot slabotno dete, ubožno in zasledovano; pri drugem pride kot kralj vesoljstva, obdan z nebeškimi dvorjani. Pri prvem je prišel iskat ljudi in izveličat; pri drugem pride, da jih sodi potem, kako se je vsakteri vdeležil

ponujanih milosti. Sedeč na svojem veličastnem tronu bo ločil zbrane rodove narazen, kakor pastir loči ovce od kozlov. V enem hipu bodo njegovi angeli to izvršili. Pravični bodo stali na desnici, krivični na levici čakali svoje obsodbe. Pri sodbi bodo razodete *misli src in razsvetlil bo Gospod, kar je v temi skritega.* (I. Kor. 4, 5.)

Grešnik bo osramočen, a izgovora ne bo našel nobenega, on bo *umolknil.* (Mat. 22, 12.) In tedaj bodo čakali nebesa in zemlja in peklo zadnje besede Sodnikove. Božji sodnik odpre svoja usta, obrne se proti desnici ter spregovori: *Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.* Ko jim našteje vkupno njihova dobra dela, se obrne proti levici rekoč: *Poberite se pred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom.* (Mat. 25.) Ko jim našteje pravični Sodnik še njih opuščena dobra dela skupno, se odpre peklenko žrelo, *in ti pojdejo v večno trpljenje; pravični pa v večno življenje.* (Mat. 25, 46.)

Kristjanje! Kakšen bo naš konec? Kje bomo mi prebivali v večnosti? V nebesih ali v peklu? Odgovor na vsa ta vprašanja si damo lahko že sedaj. Kjer namreč že sedaj hočete, tam tudi boste. Milosti ima vsak dovolj, če bo le dovolj resne volje. *Dovolj ti je moja milost,* je rekel Gospod sv. Pavlu. (I. Kor. 12, 19.) *Dovolj ti je moja milost,* kliče Gospod tudi tebi. Zato pa z milostjo in resno voljo na delo po besedah taistega apostola v današnjem listu: *Bratje, vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo. Vrzimo tedaj od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe.* Potem zavlada med nami prava poštenost, zmernost, čistost, sramežljivost, ljubezen do Boga in do bližnjega, in potem bo na zadnjo uro in ob koncu sveta vsem veljala beseda svetega evangelija: *Poglejte in povzdignite svoje glave; ker vašo odrešenje se približuje.* Amen.

V. Bernik.

Praznik brezmadežnega Spočetja Marijinega.

Milost brezmadežnega spočetja.

. . . Milosti polna . . .

Luk. 1, 28.

Kadar pride gospodinja v prodajalnico kupovat, nanese ji prodajalec toliko blaga, da sama ne ve, kaj bi izbrala: črno ali

belo, sivo ali rjavo, drago ali ceno, dobro ali slabo? — Kakor ti gospodinji, tako se tudi meni godi danes. Sama nebeška Kraljica mi ponuja priliko, da oznanjujem njeno slavo, da poveličujem njene kreposti. V zadregi sem, ker ne vem, katero čednost nebeške Matere bi poveličeval, katero odliko božje Device bi poudarjal, katero posebnost brezmadežne Device bi označeval? Njo krasé namreč vse čednosti, njo dičijo vse odlike, njo zaljšajo vse posebnosti. Ali bi hvalil njeno materinsko skrb; ali bi slavil njeno deviško sramežljivost, ali bi povzdigoval njeno milostivost? — Vsega tega moje slabe moči ne zmagajo, vsega tega moj okorni jezik ne zmore. Zato sklepa cerkveni pesnik slavospev Mariji v današnjih jutranjicah: *Pač ga ni še tako zgovornega govornika, ki bi govoril vreden slavospev njenega odlikovanja.* (Omni die dic Mariae . . .)

Kakor pa se kupovalka, s katero sem se primerjal, naposled vendar-le odloči za to ali ono blago, tako sem se odločil tudi jaz; pokazati vam hočem, bogoljubni kristjani, pomen dveh besedic, ki se nanašata na Marijo, besedici, ki jih je prinesel nebeški poslanec iz ust samega Boga, besedici: *milosti polna*. S tema dvema besedama je Bog odlikoval Marijo, kakor še ni počastil nikogar drugega niti nad zvezdami niti pod zvezdami. Ti dve besedi nam razodevata veliko skrivnost človeškega odrešenja: Marija namreč je bila spočeta brez madeža izvirnega greha. To je največja milost, ki jo je Marija prejela od nebeškega Očeta, in ki jo dviga nad vse angele in svetnike, milost, po kateri je Marija postala mati živega Boga, našega Zveličarja Jezusa Kristusa.

Izpregovoriti hočem tedaj o milosti brezmadežnega Spočetja Marije Device in posneti po ti milosti vrednost naše milosti božje.

„Zdrava, bela lilija sijajne in vedno mirne Trojice, roža presvete nebeške slasti, od katere se je hotel poroditi in s katere mlekom se je hotel hraniti nebeški Kralj, z božanskimi plivi pasi naše duše.“ (Molitev sv. Jederti.)

Kaj je človek, ko ga Bog postavi na ta svet? Poln slabosti, poln bridkosti, siromak na telesu in duhu. Ubog črviček je, ne ve si pomagati; najmanjša sapica ga lahko odnese in uniči liki jesenski list. Saj je že maziljeni pevec David vzdihoval v svojih

psalmih: *Glej, v krivdah sem spočet in v grehah me je rodila moja mati.* (Ps. 50, 6.)

In kako to? Saj je Bog ustvaril prvega človeka dobrega, popolnega na duši in telesu! V vrt, zasajen od svoje roke, ga je posadil, koder je vžival vse v izobilji. Živali so se sukale po njegovi besedi, sadeže si je zbiral brez znoja na čelu, um mu je bil razsvetljen, volja dobra, duša njegova ni poznala žalosti, srce njegovo ni poznalo strasti. Ni poznal ni bolesti, ni slabosti, ni krivice: dà, celo smrt, ta najhujši bič človeškega rodu, celo ta ni imela oblasti nad prvim človekom. *Bog je ustvaril človeka neumrljivega.* (Modr. 2, 23.) Kdo je torej tisti, ki je premotil prva dva človeka, ki je pripravil človeškemu rodu tako kazni, kakršne ni mogla izbrisati nobena človeška roka, ampak je nebeški Oče moral poslati svojega božjega edinca? Izvržek angelov, hudobni duh v podobi strupene kače, je tisti veliki zapeljivec, ki je zapeljal prva dva človeka in pogreznil človeški rod v tako brezдно, iz katerega nas more potegniti le Bog-človek po zakramentu sv. krsta. *Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smrt in tako je smrt prešla na vse ljudi, ker so po njem grešili.* (Rimlj. 5. 12.)

Pomilovanja vreden je torej spočet in rojen človek, *dokler se ne prerodi iz vode in sv. Duha.* (Jan. 3. 3.) A tudi še po tem, ko človek že postane kristjan, ga tarejo še do mrzlega groba razne nadloge. Dasi ima življenje svoje prijetne strani, vendar je toliko gorjã, toliko bridkosti na tem svetu, in ni ga človeka pod nebom, ki bi mogel reči: jaz še nisem bil nikoli žalosten, jaz nisem še nikoli ničesar pogrešal. Kakor mora tlačì zemljane poddedovani greh, narava je naša mačeha (Ciceron), vse nas spominja: Človek si in trpi! Kadar človeka obiše nesreča, takrat šele spozna rano, ki jo je hudobni duh usekal človeškemu rodu. To je dobro spoznal očak Job, pritoživši se nad svojim rojstvom: *Pogini dan, ko sem se porodil, in noč, ko se je reklo: spočet je človek.* (Job, III, 4.)

Iz otrok božjih smo postali *sinovi jeze* (Efež. 2, 3.), naša božja podoba se je okrhala; razum, spomin, volja: vse je oslabljeno, pokvarjeno. Strah in bojazen, trpljenje in bolečine, slabosti in revščina, boleznì, smrt, stohnelost: vse to je zalilo kakor morje človeški rod. *Trd jarem tlačì vse Adamove otroke od materinega telesa, dokler se ne vrnejo v zemljo, ki je vseh nas mati.* (Eklez. 40, 1.)

Tako je torej z otroki sveta. Eno bitje pa je vendarle, bogoljubni kristjani, ki ni čutilo nikdar tega grozovitega udarca na človeški rod. Eno bitje je, pravim, katero ni nikdar občutilo božje jeze, katero ni podedovalo greha prvih staršev, katero je bilo spočeto brez madeža izvirnega greha: to je Marija, Mati božja.

V prvi Mojzesovi knjigi beremo, da je Bog z velikim potopom kaznoval ljudi, ki se niso hoteli poboljšati. Vesoljni potop je pokončal vse ljudi, le Noe se je rešil s svojo barko in svojimi ljudmi. Kakor ta potop, tako se je izvirni greh razvil čez vse čase in kraje, le Noetova barka, t. j. Devica Marija edina se je ohranila na površju izvirnega greha. Pojdi potrkat na nebeška vrata, poprašaj očake in preroke, apostole in mučence, spoznavalce in spokornike, vsi ti bodo odgovorili: Grešniki smo se rodili. Od Adama do deteta, ki je zdaj-le zagledalo luč sveta, vse je izvirni greh zavil v svojo obsežno mrežo: vse, kar ima dušo in telo, podvrženo je podedovanemu grehu, temu gospodarju zemlje, rekel bi, le Marijo je Bog povzdignil nad vse rodove, nad vse ljudi, kajti Marija je spočeta brez izvirnega greha.

Nje, predragi v Kristusu, ne zadevajo žalostni nastopki, ki so ogrnili človeški rod z mrakom slabosti, potem ko je prvi človek prestopil povelje in želje božje postave. Nje se ne dotikajo besede sv. Pavla, češ da smo *vsi po naravi sinovi jeze* (Efež. 2, 3), nji Adam ni zapravil nebeške sreče, njene duše ni nikdar greh omadeževal, nje hudobni duh ni nikdar ujel v svojo mrežo. Ona ni poznala poželjivosti mesa, oči in časti, ni poznala nepokorščine, njen um je bil razsvitljen, njena volja dobra, njena želja so bila božja povelja. Pač primerno obračajo nanjo besede visoke pesni: *Res lepa si, prijateljica moja, in ni ga madeža na tebi.* (6, 8.)

Kdo pač je imel postati sin te visoke Kraljice, kateri je Bog sam spletel krono iz samih biserov in demantov, biserov čednosti in demantov milosti? — Božja beseda sama nam na to odgovarja: . . . *ne za človeka, ampak za Boga se zida prebivališče.* (I. Paralip. 29. 1.) Ne torej za navadnega otroka, ampak za svojega Sina je Bog volil prebivališče. Za samega Boga pa je mogla biti le taka mati kakor je Marija: brez greha. Kako bi pač Bog mogel pripustiti, da bi se iz grešnega človeka rodil božji Sin? Za Boga mora biti le božja mati. Kakor je bil prvi človek iz neomadeževane zemlje, tako je treba, da se je iz neomadeževane Device rodil drugi, boljši Adam, ki je popravil,

kar je zakrivil njegov praded, oče vsega človeštva. Kakor pa je Kristus drugi Adam, tako je Marija druga Eva, boljša Eva. Prvo Evo je hudobni duh zapeljal, druge pa ni mogel, zakaj že v raju je Bog izrekel besede, nanašajoče se na Marijo: *ona ti bo glavo strla in ti bodeš zalezovala njeno peto.* (Gen. 3, 15). — Dasi je Marija prenašala križe in težave človeškega življenja, kakor mi, dasi je trpela človeške bolečine, kakor mi, dasi je solze točila pod križem, dasi je umrla . . . vendar so bile te njene junaške čednosti radovoljne, izvirajoče iz same čiste ljubezni do Boga . . . Zato ravno nam je zgled potrpežljivosti, stanovitnosti, zato je kraljica mučencev, kraljica devic i. t. d.

Tako milost, krščanske duše, je Marija dobila od Boga, tako je povzdignil nebeški ženin svojo brezmadežno nevesto. (Vis. p. 5, 2.) In kaj je to: ena milost na Mariji! Saj je *polna* milosti in sv. Bernard pravi, da je ni čednosti, ki se ne bi bliščala na Mariji; vse, kar so drugi svetniki imeli posamično, združilo se je na nji skupaj. Marija je *mat i milosti*, kakor jo naziva pesen, in staroslovanska beseda „blagodat“ kaj dobro označi polnost Marijinih milosti.

Ako si torej v spomin pokličemo, predragi, s čim je Bog najbolj blagoslovil božjo Nevesto, mislimo si lahko, kako neizmerno velikega pomena je milost božja tudi za nas. Tudi mi smo prejeli milost božjo, ta največji dar božji, ne sicer s svojim rojstvom, — tega je vredna le Marija — pač pa s sv. krstom. In kolike vrednosti je za nas milost božja? Dovolj bodi, ako rečem, da brez milosti božje nikdo ne bode gledal Boga od obličja do obličja. Človeku brez božje milosti so nebeška vrata zaprta. Ako bi še bolj molili, postili in dajali ubogajme, ako bi bili še tako popolni, bili bi pred sodnim stolom brez božje milosti vendar-le največji grešniki.

Varujmo se torej smrtnega greha, t. j. ohranimo se v božji milosti! Milost dela človeka v resnici velikega pred cerkvijo, pred angeli, pred Bogom, dasi je morda najmanjši na zemlji. Milost sama dela v resnici človeka bogatega, dasi je morda ubog Lazar, ki živi ob drobtinica, padajočih raz mizo bogatinov. Milost dela človeka častitljivega, dasi ga svet obira ali prezira, milost sama dela človeka srečnega, srečnega za časnost in večnost, dasi je mož bolečin in križa kakor Kristus. Milost božja je naša edina rešitev, edini up, milost božja nas vodi v nebeške prostore. Torej pretrpimo rajši vse, tudi smrt,

kakor da bi izgubili milost božjo. In izgubimo jo že, ako le enkrat smrtno grešimo. Kadar pa se primeri, da smo Boga razžalili s smrtnim grehom, o tedaj nesimo butaro prejkoprej v spovednico, zakaj gorjé nam, ako nas Bog pokliče pred-se v hipu, ko nimamo milosti božje na sebi.

Ti pa, brezmadežna nebeška Gospa! ki te po pravici kličemo v litanijah „pribežališče grešnikov“, ki si polna milosti, polna dobrot, ki skrbiš tako po materinski za nas, zakaj *postava milobe je na Tvojih ustnicah* (Preg. 31, 26); ti milosti polna Marija, ki te je Bog tako visoko povzdignil nad vse stvore, ti nas varuj, ti nas brani, ti nas vodi, ti za nas *prosi, za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri*. Amen.

P. Bohinjec.

Druga adventna nedelja.

Delo odrešenja.

Kjer je pa bil greh obilen, je bila še obilnejša milost. Rim. 5, 20.

Prazniki katoliške cerkve niso le prazni spomini davnih dogodkov, kakor n. pr. spominski dnevi slavnih mož, imenitnih iznajdb, velikih zmag, ki so enkrat res bili, pa se ne povrnejo več, prazniki katoliške cerkve so pravi dnevi milosti. Kakor je n. pr. rojstvo Zveličarjevo pred skoraj dve tisoč leti prineslo *bogastva slave božje* judom in nevernikom, tako so dnevi božičnih praznikov, tudi nam sedaj živečim dnevi milosti, opravičenja in posvečenja, če jih praznujemo z betlehemskimi pastirji v duhu vere. Štiri tisoč let je Bog pripravljaj človeka na advent t. j. na prihod Zveličarja sveta: spomin na teh 4000 let so štirje tedni adventa.

Čas priprave na vredni sprejem Zveličarja je bil štiritedenski advent nam kristjanom v novi zavezi. Dolgo dobo teh let je napolnilo hrepenenje človeškega rodu po Zveličarju, kratko dobo teh tednov posvečujmo mi kristjani hvaležnemu spominu božjega usmiljenja, premišljevaje:

I. Zakaj se je Bog odločil, nezvestega človeka se zopet usmiliti, potem ko nezvesti angeli niso več našli usmiljenja; dalje

II. zakaj je Bog človeka hotel odrešiti na tako poseben način, kakor je včlovečenje, trpljenje in smrt božjega Sina; pri tem

III. bomo spoznali tudi, katere božje lastnosti se še posebno kažejo pri delu odrešenja.

I. Od vekomaj je Bog sklenil, da bo ob svojem času vstvaril dvojno vrsto razumnih bitij: angele in človeka, od vekomaj pa je tudi vedel za njihov padec, ravno tako je od vekomaj že bil sklenil, angelom pokazati svojo pravičnost, človeku pa svoje usmiljenje. Zakaj *Bog angelom, ki so grešili, ni prizanesel, temveč jih je s peklenskimi vrvmi potegnil v brezдно, in jih izdal v trpljenje, da se sodbi prihranijo.* (2. Pet. 2, 4). Angeli so se le en trenotek v ošabnosti povzdignili nad Boga, *in videti je bilo satana kakor blisk pasti z neba.* (Luk. 10, 18). Za kesanje in pokoro ni bilo časa.

Pri človeku pa je Bog pokazal *bogastvo svojega usmiljenja.* (Rim. 9, 23). Nisi človek zaslužil tega usmiljenja, ampak ono je bilo prostovoljni božji dar, kakor piše sv. Pavel: *Ko pa se je dobrota in ljubezen Boga našega Zveličarja prikazala, nas je ne zaradi del pravičnosti, katere smo storili, ampak po svojem usmiljenju zveličal v kopeli prerojenja in ponovljenja sv. Duha.* (Tit. 3, 45.)

Odkod ta razloček pri Bogu med padlim angelom in padlim človekom?

Glejte 1. posamezni človek ni grešil *osebno*, ampak v svojem očetu Adamu:

Ta izvorni ali podedovani greh je seveda velik greh, pa ker je res le podedovani in ne osebno od nas vsacega posebej storjeni greh, zato je Bog hotel usmiliti se nas, glejte vsled tega more vsakdo izmed nas s kraljem Davidom klicati: *Usmili se me, o Bog, zakaj glej v hudobijah sem bil spočet, in v grehu me je spočela moja mati.* (50, 1, 7.) Angeli pa so grešili vsi osebno, prostovoljno, zato zanje pri Bogu ni usmiljenja.

Dalje 2. je človek grešil in padel v skušnjavi hudičevi. Satan je zavidal človeka, ker je vedel, da so človeku odmerjeni sedaj prostori v nebesih, ki jih je moral on s svojimi privrženci zapustiti. Zapeljal je človeka iz nevoščljivosti in sovraštva do Boga. Zato je Bog rekel kači: *ker si to storila, bodi*

prokleta . . . človeka pa Bog ni preklel, ampak mu je obljubil odrešenika.

Človek je padel v skušnjavo, zapeljan, angeli pa niso imeli zapeljivca; zato je njihovo prekletstvo večno, človeka Bog sicer ni preklel, ampak le zemljo, na kateri prebiva, in še od te je z odrešenjem deloma že izginilo prokletstvo, in bi bilo izginilo že popolnoma, ko bi nehal človek grešiti.

Glejte dobrote božje! Angele, najpopolnša bitja, je Bog popolnoma zavrgel, usmilil pa se je zapeljanega človeka. To nas uči zaupanje do Boga:

Stopimo torej z zaupanjem k sedežu milosti, da usmiljenje dosežemo in milost najdemo ob času potrebne pomoči. (Hebr. 4, 16.)

II. Zakaj pa je Bog hotel odrešiti človeka na tako poseben način, kakor je bilo včlovečenje, trpljenje in smrt božjega Sina?

Kaj bi ne bil mogel odpustiti mu brez tako velikega zašččenja? Ali bi ne bil mogel poslati angela na svet, ali pa ne bi bil mogel vstvariti kakega posebnega človeka, ki bi bil poravnal dolg mej Bogom in svetom?

Gotovo mogel bi bil na priprostejši način odrešiti nas, toda kar bi bil mogel, tega ni hotel: odrešenja se je morala vdeležiti presveta Trojica in božji Sin sam naj pokaže, kako.

In zakaj? Sv. Avguštin in sv. Tomaž nam odgovarjata.

1. Delo odrešenja naj bi množilo našo vero.

Da bi človek lažje prišel do resnice, je večna resnica sama človek postala. Bog Sin sam nas je prišel učiti, kaj storimo, da se vredne skazemo milosti odrešenja. Naša vera bodi tedaj toliko močnejša, kolikor imenitniši je bil naš Učenik, *ki je govoril kot tak, ki ima oblast, ne pa kakor farizeji in pismarji.* (Mat. 7, 29.)

2. Delo odrešenja naj bi vtrdilo naše upanje.

Res nič ni bilo potrebnejšega v potrjenje našega upanja, kakor to, da nam je bilo prav jasno pokazano, kako zelo nas je Bog ljubil. Ali pa bi nam Bog mogel drugače boljše pokazati svojo ljubezen, kakor s tem da je za nas nase vzel podobo hlapca? Zato nam kliče prerok Izaija: *Recite malosrčnim: Uto-lažite se in nikar se ne bojte . . . Glejte Bog sam bo prišel in vas bo rešil.* (35, 4.)

3. Delo odrešenja naj bi vžigalo nas v ljubezni do Boga: *Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina . . .*

4. Bog sam se je včlovečil, da bi nam pokazal grdobogreha . . .

5. Da bi nas navdal s srčnostjo že s tem, da je človek postal, je hudiču pokazal, da človeški rod ni še popolna lastnina pekla . . .

III. Če povzamemo sedaj vse, kar smo slišali, katere božje lastnosti se nam v odrešenju in njegovem načinu kažejo?

1. Najprvo božje usmiljenje in ž njim vred neskončna božja pravičnost: *Milost in resnica sta se srečali, pravica in mir sta se objeli.* (Ps. 84, 11.)

V svetem pismu berem: večjega usmiljenja, večje milosti gotovo še ni videl svet, kakor takrat, ko se je včlovečila večna resnica, da zadosti božji pravici, zraven pa spravi človeka z Bogom in naredi mir mej stvarjo in stvarnikom. Večje pravice pa tudi še ni videl svet, kakor je bila ona, ki je tirjala v zadoščenje za neskončno žalitev božjo smrt božjega Sina, in večjega miru ne pozna svet, kakor je mir srca, pravičnega srca mir, ki ga svet ne more dati.

2. Dalje vidimo v delu odrešenja božjo modrost in vsegamogočnost. Božja modrost in vsegamogočnost je iznašla sredstvo odrešenja. Božja pravičnost je tirjala za neskončno žalenje tudi neskončno zadoščenje; tako zadoščenje pa more le dati Bog; Bog pa je trpljenja nezmožen; božja modrost in vsegamogočnost je našla sredstvo v tem, da se je trpljenja nezmožni Bog združil s trpljenja zmožno človeško natoro v eno in to božjo osebo, ter tako kot Bog in človek zadostil božji pravičnosti.

3. Slednjič molimo in občudujemo v delu odrešenja božjo dobrotljivost in ljubezen. Božja dobrotljivost in ljubezen je Boga nagnila, da je za nas dal, kar je imel najboljšega, namreč samega sebe.

Prav je imel Mojzes, ko je zapisal besede: *Gospodovalec, Gospod Bog (ti) usmiljeni in dobrotljivi, potrpežljivi in resnični (Bog).* (Exod. 34, 6.)

Ko bi se pa hotel Bog tako obnašati do nas, kakor mi do njega, bi bil pač Mojzes moral zapisati: *Gospodovalec ti krivični neusmiljeni, nepotrpežljivi, nezvesti Bog!* Zakaj, ko bi bila do-

brotu krivica, potrpežljivost hudobija, ljubezen greh, tedaj bi se Bog krivega storil greha, ker človeku nehvaležnost, nezvestobo, sovrašтво povrača z ljubeznijo, dobroto, potrpežljivostjo.

Vidite, to je naš Bog, naš dobri, potrpežljivi, usmiljeni Bog. Hočemo li sedaj, ko to vemo, nezaupljivo ogibati se tega Boga? Nositi seboj težo pregreh, ker se kdo izmed nas boji znebiti se je v dobri sv. spovedi. Neskončno dobri Bog nas ni odrešil le sebi v zabavo, ampak nam v prid; torej bodi sedanji adventni čas — čas koristi za našo dušo, dobra sv. spoved, vredno sveto obhajilo pa priprava na prihod Zveličarja in njegovih milosti ter na pravo, pristno božično veselje. Amen. P. J.

Tretja adventna nedelja.

Kdo si ti?

Judje so k njemu iz Jeruzalema poslali duhovnov in levitov, da so ga vprašali: „Kdo si ti?“

Jan. 1, 19.

Štiri tisoč let je vladala tema v človeštvu. Prišla pa je luč, da bi razsvetila to temo. Na to luč pa je pripravljaj ljudi sveti Janez, ki naj bi pokazal na Zveličarja rekoč: Glejte Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta! Premišljujoč te besede se nam vsiljuje tisto vprašanje, katero so stavili Judje na sv. Janeza rekoč: *Kdo si ti?* Vprašajmo danes tako tudi sebe: Kdo sem jaz; ali sem še vreden, da bi odvezal Zveličarju jermena od njegovih čevljev? Kdo si ti, tisti, ki si bil z lučjo sv. vere razsvetljen, ko si prišel na svet, ali ne veš? Kratko je to vprašanje, toda morda je odvisno od njega za marsikoga izmed nas cela večnost. Da vam popolnoma odgovorim na to vprašanje, pridam k temu vprašanju še dve drugi:

1. kaj si ti bil;
2. kdo si ti;
3. kaj ti boš?

1. Kdo si ti bil? Ko smo bili rojeni, so nas prinesli k svetemu krstu. Tam smo bili prerajeni, oprani smo bili od izvirnega greha, pa ne tako, kakor je storil sv. Janez v Jordanu, ampak

s pomočjo sv. Duha. Mi smo ležali v naročju botra kot otroci, kot prijatelji božji, prerojeni po oživljajoči moči sv. krsta. Bogu smo bili dopadljivi, angelom v veselje, podoba nedolžnosti pregrešnemu svetu. Tako smo torej takoj pri vstopu v ta svet prejeli milost na milost. In ko so nas domov nesli krstni botri, tedaj nas je že spremljal angel varih, ter nas položil v odprte roke našega očeta. In ko nas je naša ljubeča mati s pogledom proti nebu obrnjenim vsprejela vesela v svoje naročje, tedaj nas je tudi tje spremljal angel varih. In ko so prisegli naši starši, da nas bodo odgojili v krščanskem duhu, glejte, tedaj je naš angel z veliko radostjo nesel to prisego pred tron božji. Naši starši so bili zvesti svoji obljubi. Morda so cele ure molili za nas, za našo bodočnost, cele noči prečuli ob naši zibelki in morda tudi ob boleznih. V potu svojega obraza so delali, da so nas izredili, kdo more to tajiti? In Bog je blagoslovil ta njihov trud, njihovo delo, in mi smo rasli cvetoči na duši in telesu, spremljani od ljubezni svojih staršev. O dragi poslušavci, povrnimo se nazaj v svoja mladostna leta! Vsaka travica nam je oznanjevala ljubezen božjo. Vse notri gori do zvezdnatega morja je razveseljevalo naše nedolžno srce. V nedolžnosti smo sedeli v naročju svojega očeta, svoje matere, in zvesto smo jih poslušali, ko so nam govorili o Jezusu in o kraljestvu božjem. Poznali smo greh samo po imenu; takrat nam je bila cerkev najlepši kraj, podobni smo bili 12 letnemu Jezusu, ki je dejal tistim, ki so ga od tega odvrčali: *Ali ne veste, da moram biti v tem, kar je mojega očeta?* Prišel pa je čas našega najlepšega dne, težko pričakovani čas našega največjega veselja. S povešenimi očmi, z otroško pobožnostjo, z nebeškim veseljem smo šli prvič k mizi Gospodovi. Spremljevale so nas solzne oči naših staršev, angeli varih so nas pripeljali — saj smo bili sami angeli, podobe nedolžnosti — in kaj je takrat občutilo naše srce, tega se vé še vsakdo izmed nas spominjati, povedati tega z besedami ne moremo. Prejeli smo tudi zakrament sv. birme, in s poklado škofovih rok nas je potrdil sv. duh v boju zoper greh. Dragi poslušalci, povejte mi, ali nismo bili res taki, ko smo še v pomladi svojega življenja ljubili Boga? Da, taki smo bili! Mi smo lahko sveto molili s svetniki, veselili smo se z veselimi v nebesih, zamogli smo čisto moliti čistega Boga! Toda taki smo bili! O Bog, zakaj nismo taki ostali? Zakaj smo tvoja pota zapustili? Kaj smo bili, to vemo sedaj, ko je prepozno.

II. Vprašajmo se nadalje, kaj smo pa sedaj? Da bomo to umeli, tedaj si predstavimo Odrešenika kot sodnika. On sedi na oblakih neba, on že obrača svoj ostri pogled na nas, ki nam vso dušo pretresa, on že vpraša z gromečim glasom: *Kdo si ti?* O, kaj bodo odgovorile naše misli, besede in naša dejanja? Po sv. krstu smo bili tako lepa posoda nedolžnosti, potem pa je greh uničil kakor črv to našo lepoto, on je naredil iz otrok božjih sužnje satanove. Naš angel varih je spremenil svoj braneči ščit v goreči meč in pred prestolom božjim stoji kot naš tožnik. Naši starši, če so že pokopani, bi nas preklinjali, da so nas rodili. Nekdaj so točili solze veselja, ko so nas peljali k mizi Gospodovi, sedaj bi točili solze obupa, če bi videli, kje hodimo sedaj! Nekdaj nam je zadostoval ostri pogled očetov in graja matere, da smo ubogali, sedaj nas niti šiba božja ne spreobrne. Niti upanje na plačilo, niti strah pred večnim trpljenjem ne naredi na nas vtisa, niti vrata nebeška, niti peklensko brezдно ni toliko močno, da bi vzbudilo našo težko obloženo vest. Beseda božja se posluša za kratek čas, kot bi govorili mrtvemu zidu, po službi božji se kopiči zopet greh na greh. Mrzli so mnogi, kakor led, tako žive naprej in tavajo v temi svoje pregrehe. Dragi poslušavci, kako slab je današnji svet! Mesto resnice je polno laži, mesto pridnosti lenoba, mesto potrpežljivosti jeza, mesto molitve kletvina, mesto ljubezni sovraštvo, mesto odkritosrčnosti hinavščina, mesto zmernosti pijanost, mesto nedolžnosti in čistosti taka nesramnost, da je ne morem in ne smem z besedami imenovati, ker se bojim, da koga ne pohujšam. Tak je svet! O človek, kdo si ti? Postavi se pred to ogledalo, in reci mi, če ne vidiš samega sebe v njem? Postavi se v mislih pred ostrega sodnika, pred vsevednega Boga in vprašaj svojo vest, kdo si ti, in odgovorila ti bode: Ti si tisti David, ki je kot pastirček v svoji nedolžnosti hvalil in molil Boga, kot zrel mož pa postal suženj svojega mesa. Kdo si ti? Ti si tisti Salomon, ki je še nepokvarjen prosil Boga modrosti, potem pa služil lakomnosti in nečistosti. Kdo si ti? Ti si uganka sam sebi, ki imaš čednost na jeziku, a greh na svoji duši, ki praviš z jezikom, da odpuščaš svojim dolžnikom, a v dejanju tega ne storiš, ki dviguješ svoje roke proti Bogu, a obenem praviš: Udari tega in tega! Ti si podoben tistemu nesrečnemu judovskemu ljudstvu, ki je danes klicalo: Hozana! jutri pa: Križaj ga! O Bog, kdo smo mi? Mesto da bi drugim služili kot zgled, jih zapeljujemo!

Kdo smo mi? Grešniki, ki se danes skesano trkajo na prsa, jutri pa se že zopet valjajo v blatu svojih pregreh. O pred sodnjim stolom, tam ne bo nobenega izgovora! In če na vprašanje: kdo si ti, nočeš sam odgovoriti, o potem ti glasno zakliče množica tvojih grehov: Ti si naš suženj! Kdo si ti? nas vpraša Gospod. Recimo mu vsi odkrito: Mi smo grešniki! — In kaj bo iz tebe?

III. Ako si že sedaj, o človek, tako velik grešnik, ako moraš sam priznati, da si hudo grešil, vprašam, kaj boš šele rekel takrat, ko boš stal pred neskončno pravičnim Bogom? Kaj bo iz tvojega telesa, kaj bo iz tvoje duše? Poglejmo večkrat v odprti grob, ta nam pové, kaj bo iz našega telesa. Nobeden ne vé, ali je to kost bogatina, ali berača, ali svetnika ali pa zavrženca! Tako se nam zdi, kakor da bi nam to okostje človeško živo govorilo: To boš enkrat tudi ti! In kaj bo iz naše duše? Ali bo pogubljena, ali pa zveličana! Eno od obeh je gotovo, tako gotovo, kakor je Bog v nebesih in hudobni duh v peklu. Morda katerega ta misel pretresa, toda ta strah je le časen, pomislite, kak strah bo zavladal, ko bo neskončno pravični Bog zaklical: *Poberite se izpred mene v večni ogenj!* In brez usmiljenja, brez izgovora bodo pogubljeni! Ni ene besede več, njihovega prepoznega kesanja ne bo poslušal, njihovega grozovitega jokanja ne bo uslišal. In česar se sedaj bojimo, to se bo enkrat gotovo zgodilo! Kaj bomo torej mi? Ali zveličani, ali pa pogubljeni! Sedaj še nismo. Edino nezasluzeni milosti božji se imamo zahvaliti, da še nismo pogubljeni! Še nam je lahko odločena bodočnost, kakršne si sami želimo. Cujmo torej in molimo, da se nam pripravi srečna bodočnost. Poglejmo večkrat v nebo, tje na nepregledne angelske vrste, oni koprne po tem, da bi mi vendar že zasedli tiste sedeže, katere so morali zapustiti zavrženi angeli. In kralj njihov prihaja sedaj na svet! O pripravimo se dostojno na njegov prihod, s tem, da postanemo to, kar smo že enkrat bili, namreč otroci božji. O srečna večnost, samó misel na njo nam osladi vse trpljenje in bolečine, katere moramo tukaj na svetu prestajati. Kako nas bo osrečila šele večnost sama, življenje v Bogu, večno življenje pri večnem Bogu, večno zveličano življenje, pri večni ljubezni, pri ljubem Zveličarju!

Če se torej še enkrat vprašamo, kaj bo iz tebe, odgovorimo na to: to, kar ti sam hočeš! Samo edino tvoja volja določi tvojo bodočnost. Ne sodnik, ampak naši grehi in naša hu-

dobna dela nas bodo tožila, sodnik bo samo izvršil sodbo, katero bode narekovala velikost našega zagrešenja. Ne pozabimo nikdar, dragi poslušavci, kaj smo bili, prosimo Boga, da pozabi on, kaj smo mi sedaj, in zakličimo: O Jezus, mi smo bili Tvoji, o daj nam, da tudi Tvoji ostanemo. Amen. *Iv. Baloh.*

Četrta adventna nedelja.

Glas pridigarja — glas vpijočega v puščavi.

Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo! Luk. 3, 4.

Ko se je približal čas, ko bi moral Zveličar začeti svojo učeniško službo, je ukazal Bog Janezu, Caharijevemu sinu, v puščavi, naj nastopi svoje opravilo in začne oznanovati pokoro, da izpreobrne srca vsega ljudstva in jih pripravi na prihod Zveličarjev. Predhodnik Kristusov je takoj ubogal ter je izpolnil božje povelje, ker evangelist nam pripoveduje v današnjem evangelju: *In je prišel na vso stran Jordansko in je oznanoval krst pokore v odpuščenje grehov, kakor je pisano v bukvah Izaija preroka: Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze, vsaka dolina naj se napolni in vsaka gora in vsak grič naj se poniža, in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota. In vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.*

Tudi sedaj še, predragi kristjani, ukazuje Gospod svojim služabnikom duhovnikom, da naj pridigujejo, zlasti da oznanujejo pokoro. Nje pošilja na vse strani, da širijo kraljestvo božje na zemlji, da preganjajo temo zmot z lučjo pravega uka, da kažejo vsemu stvarstvu pot do nebes. In takemu ukazu mora slediti, mora biti pokoren vsak duhovnik. — V evangeliju zadnje nedelje je odgovoril Janez na vprašanje: *Kdo si ti?* z besedami: *Jaz sem glas vpijočega v puščavi* (Jan. 1.23.) Ravno tako imenuje sam sebe tudi v današnjem evangeliju. Enako bi smel marsikak, da skoro vsak oznanovalec božje besede o sebi reči, da je glas vpijočega v puščavi, kajti 1. glas krščanskega pridigarja mora biti glas vpijočega, pa je, žalibog, 2. največkrat glas vpijočega v puščavi. To bom danes razložil.

I. Glas pridigarjev mora biti torej glas vpijočega ali kličočega. Klicati ali vpiti pa se pravi razločno, glasno in umljivo govoriti. Kdaj pa kličemo? Svoj glas povzdignemo ali kličemo v raznih priložnostih.

Prvič kličemo tedaj, ako hočemo komu kaj povedati, ki je daleč proč od nas. Pridigar pa mora klicati grešnika, ki je daleč proč od Boga; priklicati ga mora z napačne poti nazaj na pravo pot. Ali je pa katera daljava večja kakor je med Bogom in grešnikom? Zvezdoznanci uče, da je luna 50 000, nekatere zvezde pa so celo po več stotisoč milj oddaljene od zemlje; trdijo, da, ko bi se mogla krogla iz kanona izstreliti na sonce, letela bi do tje 150 let; nadalje uče, da milijarde zvezd v takozvani rimski cesti, ki se nam kaže na nebu kakor svetla meglica, so oddaljene od nas milijone milj. Toda, kristjani, dalje kakor je luna od zemlje, dalje celo kakor je sonce, kakor so zvezde rimske ceste od nas, mnogo dalje je grešnik od Boga oddaljen; zakaj prepad med Bogom in grešnikom je neznansko. In glejte, glas pridigarja naj doseže srce tega od Boga tako oddaljenega grešnika, naj ga prikliče nazaj k Bogu s krivih potov, na katere je zabredel. Kaj menite, ali je to lahko? Oj, ljubi moji, da beseda res kaj izda, treba je mnogokrat hudo in močno glas povzdigniti, sicer se grešnik niti ne zgane.

Drugič kličemo ali vpijemo tedaj, ako hočemo govoriti s kakim gluhih človekom. Takemu je časih treba močno v uho zaupiti, pa še vpraša: Kaj ste rekli? Pridigar pa ima navadno veliko, veliko gluhih med svojimi poslušalci, ne mislim telesno gluhih, temveč le dušno gluhih. Tem dušnim gluščem moram prištevati vse trdovratne in zakrknene grešnike, ki že leta in leta žive v kaki grešni navadi, ter se vkljub opominom svojih staršev, prijateljev, svojega spovednika in pridigarjev ne poboljšajo, da bi razdrli kako slabo znanje, ogibali se nevarnega kraja, zapustili zapeljivo tovarišijo, sploh ki nočejo zapustiti bližnje priložnosti, ki jih v greh napeljuje. Vsi ti si navlašče maše ušesa svojega srca, in nočejo razumeti besed pridigarjevih, ko jih opominja njih grehov in strasti, njih slabih navad in zapeljivih priložnosti. V takem slučaju mora biti pridigarjev glas res močan, krepek in umljiv, ako hoče, da bo imel kaj uspeha.

Trejič kličemo tedaj, ako hočemo koga zbuditi iz spanja, ki prav trdno spi. Tudi pridigar mora s svojimi pridigami speče poslušalce prebuditi. Toda — opomniti moram — s tem ne

mislim tistih, ki res spe med pridigami s telesnimi očmi in radi kimajo na vsako besedo, čeprav vem, da ima vsak pridigar nekaj takih poslušalcev, ki ta čas porabijo v to, da se sladko naspe, temveč jaz menim le one, katerih duše spe. Kdor močno spi, je navadno miren in brez skrbi, ničesar ne opazi, čeprav mu žugajo tatovi, roparji in drugi sovražniki, čeprav hiša gori nad njegovo glavo ali se mu bliža kaka druga nesreča. Takih kristijanov je veliko, ki dušno spe, ki so se zazibali v nevaren mir glede svojega zveličanja. Sem moramo prištevati mlačne, brezskrbne in površne kristijane, katerih je gotovo ogromno število. Sem moramo prištevati tudi one zaslepljene ljudi, ki svoje grehe in strasti zakrivajo celo s plaščem čednosti, n. pr. skopuh, ko pravi, da je le varčen za silo in nič več, ošabnež, ki se opravičuje, da mora skrbeti za svoje dobro ime, nečimernež, ki se izgovarja, da mora skrbeti za snažnost itd. — Slednjič moramo v to vrsto prištevati tudi one kristijane, ki se jako radi tolažijo z božjim usmiljenjem, na neskončno pravico božjo pa radi pozabijo. Takih je žalibog povsod dosti, zlasti med onimi, ki se imajo za nekoliko višje. Položaj vseh teh dušnih zaspancev je toliko nevarnejši, ker niti ne slutijo in ne vidijo nevarnosti, v kateri se nahaja njih duša. Naloga krščanskega pridigarja je torej, da take zaspance zbudi iz spanja, da jim vzame njih nevarno zaupanje v samega sebe in napačno v Boga, da jim vse to pojasni in jih splaši. Da pa kaj doseže, mora mnogokrat res močno zavpiti, sicer se zaspanec še ne zgane.

Četrtič kličemo tedaj, ako hočemo kaj odločno in z opravičeno jezo povedati, ter koga toliko splašiti, da uboga. V takem položaju je večkrat oznanovalec božje besede. Glasno mora povzdigniti svoj glas zoper očitne in skrite pregrehe in nevarnosti, ki so v njegovi čredi. In ako ga pograbi pri tem jeza in nevolja, je ta jeza opravičena in sveta. V taki jezi so govorili preroki stare zaveze; s tako sveto jezo je izgnal Kristus sam prodajalce iz tempeljna, rekoč jim: *Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojniško*, in jim je mize prevrnil, v takem srdu je zavračal hinavske farizeje, ko jih je imenoval *gadjo zalego, satanov rod* itd. V takem svetem ognju je govoril tudi sv. Janez Krstnik v puščavi in sv. Štefan pred velikim judovskim zborom, ko jim je rekel v obraz: *Vi trdovratni in neobrezani na srcu in na ušesih, ki se vedno ustavljate sv. Duhu, kakor vaši očetje, tako tudi vi*. Tak ogenj svete gorečnosti mora razvneti časih

tudi oznanovalca božje besede, da srčno in brez strahu povzdigne svoj glas zoper vsako hudobijo. *Kliči in ne nehaj klicati; povzdigni svoj glas kakor trobenta in očitaj mojemu ljudstvu njegovo hudobijo!* (Izaj. 58, 1.) rekel je Gospod Bog preroku Izajiju in to povelje velja vsakemu krščanskemu pridigarju. Tudi on mora glasno in brez prestanka klicati. Toda, žalibog, tudi njegov glas je največkrat glas vpijočega v puščavi; tudi to vam ob kratkem dokazem.

II. Ako kliče kdo še tako mirno v kaki oddaljeni puščavi, kjer ni ljudi, njegovega glasu ne sliši nobeden, njegove besede ostanejo brez uspeha. Tako usodo ima večkrat oznanovalec božje besede. Čeprav govori v gosto natlačeni cerkvi, kjer je glava pri glavi, čeprav govori tako glasno, da ga vsakdo lahko ume, vendar mnogokrat ni nič bolje, nego da bi pridigal v puščavi kamnom in skalam; njegove besede so brez učinka. Od semena božje besede, katero seje, pade nekaj, kakor je rekel Zveličar, na pot, in ljudje ga pohodijo, drugi del pade na kamenito zemljo, in se osuši, tretji del pade med trnje, katero ga zaduši, in le četrti neznatni del pade na rodovitno zemljo in obrodi sad. Marsikdo je pri pridigi le s telesom pričujoč, njegov duh pa roma bogve kje po svetu okoli. Drugi poslušalci poslušajo sicer božjo besedo s telesnimi ušesi, a njih dušno uho je gluho, t. j., ti ljudje pač vse verujejo, kar jim pridigar pove, a po teh naukih ne živijo, beseda božja na nje ne naredi nobenega vtisa. Pridigar mora grešnike, ki so se oddaljili od Boga, poklicati nazaj od njih grešnega življenja, toda le-ti ga ne poslušajo, zakrknejo navlašč svoja srca zoper vse opomine, svarila, nauke in prošnje, mirno hodijo svojo pot, oh, ono pot, ki jih pelje čedalje bolj proč od Boga. Pridigar govori tako, da ga vsak dušni glušec lahko razume, naj opusti grešne razvade, naj se otrese te ali one strasti, toda največkrat ostane srce trdovratno, čeprav je slišalo pred kratkim najvažnejše resnice sv. vere. — Dalje mora oznanovalec božje besede zaspance zbuditi iz spanja, jih prestrašiti iz napačne in nevarne varnosti, toda tudi v tem ima pravo smolo, ker taki največkrat v svojem skritem napuhu niti ne spoznajo, da te besede nanje lete in jih obračajo, namesto nase, pa na svojega bližnjega. — Kdor ima navado trdno spat, ta se da težko prebuditi. Navadno skoči po koncu, debelo pogleda, malo zamrmra in leže nazaj, in treba ga je dramiti iz nova. Tako je tudi z grešnikom. Marsikoga, ki je zakr-

knen, kaka pridiga ali kak opomin prebudi, da se nekoliko splaši, debelo pogleda in zamrmra, češ, drugače bo treba živeti, a v par trenutkih je zopet stari. Take zaspance buditi, pr. v Kr., to res ni lahko; ako človek kliče in kliče, pa je le še vse zastonj. In ako slednjič pridigar v opravičeni nevolji in sveti jezi srčno povzdigne svoj glas in glasno in naravnost, brez ovinkov, svari in kara in graja skrite in očite slabosti sebi izročeni ovčic, žanje za vse to mnogokrat zaničevanje in posmeh ali pa si nakoplje celo sovraštvo. Ljubi moji, ali se je sv. Janezu Krstniku kaj drugače godilo? Ko je stopil srčno pred kralja Heroda in mu v obraz zabrusil grajo rekoč: *Ni ti dovoljeno imeti žene tvojega brata!* (Mark. 6. 18.), je moral zato v ječo in svojo glavo položiti pod sekiro. Ker je sv. Štefan očital Judom njih hudobijo, da so križali samega Sina božjega, so ga obsodili v smrt in s kamni pobili.

Toda oznanovalec božje besede ne sme postati malosrčen, čeprav vidí, da so vsi njegovi opomini in svarila bob ob steno; neustrašeno mora delovati v svojem svetem opraviilu dalje, četudi ne opazi nobenega sadu svojega truda in potu. Porabiti mora sredstva, dobroto in ostrost, ljubezen in resnobo, da bi vse za nebesa pridobil. Vsakemu pridigarju veljajo one besede, katere je pisal sv. Pavel svojemu učeniku sv. Timoteju: *Oznajuj besedo, vstrajaj ž njo, bodisi priložno ali nepriložno, prepričaj, prosi, kaznuj* (2. Tim. 4. 2.). In ako mu odkritosrčno in odločno govorjenje nakoplje kakega sovražnika, njega to ne sme zbegati v njegovi sveti službi. Pridigar ne sme iskati človeške hvale, pa se tudi ne bati človeške graje. Geslo mu morajo biti v vseh opravilih besede sv. Pavla, ki pravi: *Ko bi hotel ljudem dopasti, pa bi služabnik Kristusov ne bil.* (Gal. 1. 10.).

Torej glas krščanskega pridigarja mora biti glas vpijočega, pa je žalibog največkrat glas vpijočega v puščavi. Da bi vsaj za nas ne bil zgubljen glas sv. Janeza Krstnika, ki nam že kliče cel advent: *Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze! Vsaka dolina naj se napolni, vsaka gora in vsak grič naj se poniža; kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota.* Da, kristijani, pripravimo gladko pot nebeškemu Detetu Jezusu Kristusu v svoja srca, da sveto noč ali sveti dan z veseljem stopi k nam. Spravimo iz src vse, kar bi utegnilo Jezuščku biti na poti. Poravnajmo v svojih srcih doline in prepade strasti, lakomnosti,

sovrášta, trdosrčnosti. Znižajmo gore napuha, domišljavosti in udajmo se ponižnosti. Zapustimo kriva pota hinavstva in potuhe, zvijače in goljufije. Bodimo odkriti, bodimo pošteni v vseh besedah in dejanjih! Ako tako pripravimo svoja srca, prepričani smemo biti, da nas božje Dete Jezus obišče (to noč) z veseljem in da tudi pri nas ostane. Amen. † J. Benkovič.

Praznik rojstva Jezusa Kristusa.

Trojni dar božjega Deteta za trojne ljudi.

Oznanjam vam veliko veselje, katero
bo vsemu ljudstvu. Luk. 2, 10.

„Gloria in excelsis Deo“ — „Slava Bogu na višavah!“ „Te Deum laudamus, te Dominum confitemur“ — „Tebe Bog mi hvalimo — Tebe Gospod poveličujemo!“ tako danes vsi radostno vskliknimo, iz srca hvaležni, da nam je ljubi Bog spet dal učakati skrivnostno sv. noč ter milosti in veselja poln sv. božični dan. Saj se tega veličastnega praznika veseli vsako verno srce. Stari in mladi, bogati in revni, visoki in nizki se zbirajo nocoj pri jaslicah božjega Deteta, ter za trenutek pozabijo na vsako razliko, ki jih sicer loči, pa odložijo vse druge skrbi, ki sicer vznemirjajo njih srca. Zlasti pa se sv. dneva veselijo nedolžni otroci, in vsi, ki so njim podobni — vsi pravični in vsi spokorniki. Le srce trdovratnega grešnika ne občuti pravega veselja. In vendar se nocoj tudi grešnik približuje jaslicam, dobro vedoč, da radodarno božje Dete nikogar brez daru ne pusti. Saj je angel oznanil veliko veselje v s e m ljudem, ter se je milost Boga Zveličarja našega prikazala v s e m ljudem. Zato pa stopimo nocoj vsi zaupno k jaslicam in oglejmo si, katere d a r o v e je božje Dete prineslo

1. pravičnim, 2. spokornim in 3. grešnikom.

1. Pravičnim je božje Dete v darilo prineslo veselje: Kateri pa so pravični? Oni, ki čisto in nedolžno živijo, ki se zvesto držijo zveličavne poti božjih zapovedi, ki Jezusa nikdar ne izženejo z grehom iz svojega srca.

Pravičen kristjan je sicer vedno vesel, ker vedno nosi Njega v svojem srcu, ki je vir vseh radosti in „začetek našega ve-

selja". Ako vstane ali se vleže spat, če dela ali počiva, če trpi ali uživa tolažbo, vedno je radostno njegovo srce. Mi se včasih čudimo igram nedolžnih otrok, in ne moremo umeti, kako da jih morejo veseliti brezpametne, otročje igre. A srce otroško je nedolžno, nepokvarjeno in nedolžnemu srcu se vse prikupi, kar ni greh. Tako tudi pravičnega vse veseli, kar ne žalosti Boga. Posvetneži radi zaničujejo nedolžno življenje. „Najlepše veselje nedolžnost nam da, nam slajša življenje, po rožcah pelja.“ Pravičen človek je vedno vedrega obraza. Če mu Bog pošlje trpljenje, je vesel, da more svojemu Zveličarju kaj povrniti s svojim trpljenjem, ter ves vdan v voljo božjo moli s psalmistom: *Dobro je, o Gospod, da si me ponižal!* (Ps. 118, 71.) Ako ga preganja in sovraži zloben svet, se razvedri, ko se spomni tolažbe Zveličarjeve: *Blagor vam, kadar vas bodo kleli in preganjali in vse hudo zoper vas lažljivo govorili; veselite in veselja poskakujte, ker je vaše plačilo obilno v nebesih.* (Mat. 5, 11.) Če ga muči bolezen ali mu v obraz gleda blede smrt, se brez nevolje vda v svojo osodo rekoč: *Kristus je meni življenje, in smrt dobiček* (Fil 1, 21.). Dasiravno pa pravičnik vsako trpljenje osladi, ter vsako žalost spremeni v veselje in so tako vsi dnevi za njega veseli, mu je vendar nad vse radosten sv. božični praznik. Ker ga ta sv. dan s svojo pomenljivo zgodovino še bolj utrjuje v ljubezni do Jezusa, pa mu nudi nove moči v trpljenju, ko ob jaslicah božjega Deteta kleče premišljuje ono trpljenje, koje si je On precej pri rojstvu izvolil v tovarišico, ko je bil rojen v neznani tujini, v trdi zimi, v temni noči, v največji revščini, tako da bi bil lahko molil že takrat, kakor pozneje na križu: *Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil!*

2. Kaj pa je božje Dete prineslo spokornikom? Spokorniki so oni srečni kristjani, ki so sv. adventni čas dobro porabili v svojo dušno zveličanje, ki niso preslišali glasu sv. cerkve, ko jih je kar prvo adventno nedeljo opominjala v nedeljskem berilu rekoč: *Bratje vemo, da je že ura, da iz spanja vstanemo,* pri kojih spokorne pridige sv. Janeza niso ostale brez uspeha, ki so v dobri adventni spovedi našli spet isti blaženi mir, ki jim ga ves svet dati ne more. Zato pa smemo po pravici reči, da im je božje Dete prineslo mir.

Zamislimo se, predragi v Gospodu! za trenutek v betlehemska mesto, pa premišlujmo, kako da se je tam godilo nočejšna noč. Iz vseh krajev Palestine so tam zbrani različni ljudje.

Vsi so prišli, da bi se odzvali povelju cesarja Avgusta, ter se dali popisati. Eni so priromali peš, drugi so prijahali na svojih kamelah ali pa se pripeljali na svojih vozovih. Po vseh hišah in stanovanjih, po hlevih in dvoriščih je vse polno tujcev. Sicer je že davno temna noč, a nikjer v mestu ni pravega pokoja, povsod je vse živahno. Le tamkaj daleč zunaj mesta, v samotnem pastirskem hlevu, ni ne trušča, ne šuma. Pastirci so svojo čredo daleč od tega prenočišča odgnali, ter brez skrbi prebijejo noč pod milim nebom. Od spanja premagani so odložili svojo pastirsko palico, ter si pod zglavje položili pastirsko torbico. Utihnil je že davno pastirski rog in ugasnil je večerni ogenj, pri kojem so se ogrevali. Le nekateri so ostali tiho čakajoč na svojih ponočnih stražah. Jožef in Marija pa v tiho premišljevanje zamišljena pričakujeta v mirnem hlevcu za ves svet pomenljivo uro polnočno. Tako je bilo ono prvo božično noč v Betlehemu. Tamkaj šum, trušč in nemir; tukaj pa blagi mir in sv. tihota.

To vam je lepa podoba, kako da se je godilo v srcu spokornika pred in po adventni spovedi. Poprej nemir in nepokoj, ki so ga povzročevale različne strasti; stare navade so mogočno vzdigovale svoje glave, črv nepokojne vesti ni pripuščal nobenega počitka. Sedaj pa se je zacelila huda rana, kojo je greh globoko vsekalo v srce, odvalilo se je težek kamen in novo življenje se je vrnilo v hlevce spokornega srca. Zares blaženi mir je prelepo božično darilo, kojega je božje Dete prineslo spokorniku. On sam je vsled tega ves prenovljen in vse okoli njega se mu dozdeva omlajeno. Veliko lepše mu poje polnočni zvon, veliko svetleje mu gorijo brezštevne lučice, ki na sv. večer razsvetljujejo sv. prostore, veliko bolj ganljivo doni proti nebu angelski slavospev, pa tudi bolj goreče izvira pobožna molitev iz njegovega srca.

3. Tretji, ki nocoj klečijo pri božičnih jaslicah, to so grešniki. Za grešnika pa nič ne vidimo v rokah božjega Deteta. Za njega ni veselja, ne sladkega miru. Pregrešnega, posvetnega veselja sicer tudi grešniku ne primanjkuje, a to le malo trenutkov traja in ni brez žalostnih nasledkov. Pravega, trajnega, nedolžnega veselja za grešnika ni. Grešnik je podoben bolniku, nevarno bolnemu. Le oglejmo si takega človeka, ki nosi kal smrtne bolezni v svojem srcu. Njega ne veseli ne jed, ne pijača, ga ne razvedri nobena še tako prijetna veselica ali kratkočasna tovarišija. In če se tudi kaj časa mudi v družbi, se mu

dolg čas bere z obraza, in če se tudi katerokrat kaj nasmeji, pozna se koj, da ta smeh ne pride iz dna srca. Tako tudi grešnik nosi želo dušne smrti vedno s seboj. Zato ne more biti nikdar prav vesel, nikjer prav miren. „Non est pax impiis“ *Brezbožni nimajo miru*, veli sv. Duh. Kakor telesna rana bolnika boli in peče, tako tudi skeleča dušna rana grešniku ne da mirovati. Ali torej zares grešnikom nocojšno noč ničesar ni prineslo božje Dete? O gotovo da! Kaj neki? „Prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo.“ (Tit. 2, 11.)

Le stopite k jaslicam danes tudi vi grešniki in ne zametujte dalje milosti, katero vam je božje Dete prineslo, da bi tudi vas brez daru ne pustilo. Veselje, pravo veselje v vaše srce še ne more, ker v njem kraljuje še greh, izrečeni sovražnik vsakega nedolžnega veselja. Tudi mir še ne najde vhoda v vašo dušo, ker še niste *dobrega srca*. Le žarek milosti božje sije danes v vaše ledeno srce. Koliko milosti vam pač Bog v teku celega leta ponudi! Saj je vsak novi trenutek, ki vam ga še preživeti da, za vas nova milost, ker vam vsak trenutek prinaša nove priložnosti spreobrnjenja in pokore. Posebno pa je današnji praznik za vas glasen in resen opomin ter spomin, ker je praznik rojstva Njega, ki nam je zaslužil vse milosti.

Tako je današnji praznik za nas vse pomenljiv in znamenit, ker je vsakemu izmed nas kaj prinesel: pravičnim veselje, spokornim mir, grešnikom pa milost. Zato pa obstopimo vsi v tem trenutku jaslice božične, da prejmemo iz rok novorojenega Zveličarja vsak svoje darilo, skrbimo pa tudi, da si ga stanovitno ohranimo in prav ravnamo ž njim: Da si ohranite pravični nedolžno veselje in spokorniki blaženi mir vesti, da pa tudi grešniki božično darilo milosti obračate sebi v zveličanje. Bližajmo se vsi radostnim srcem jaslicam radodarnega božjega Deteta danes, ko pride k nam po poti usmiljenja kot milostljiv Odrešenik, da se mu tudi ne bomo bali bližati takrat, ko bo prišel k nam po poti pravičnosti kot ostrí sodnik. Amen.

Ivan Rotner.

Praznik sv. Štefana.

1. Krščanska sprava.

Pokleknil je in z velikim glasom
vpil, rekoč: Gospod! ne prištevaj
jim tega greha. Dj. ap. 7, 59.

Kristus je zato prišel na svet, da je grešni svet z Bogom spravil, mu odklenil zaprti raj nebeški, katerega si je z grehom zaprl; te resnice nas spominja sveti božični dan. — Veliko ljudi pa je, ki si odprti raj nebeški zopet s svojimi grehi zapirajo; in med temi pregrehami je posebno močno razširjena ena, kateri se pravi: jeza in sovraštvo!

Akoravno je naš božji Zveličar velikokrat in močno svaril pred jezo in sovraštvom zoper bližnjega, in s hudimi kaznimi žugal njim, ki živé v jezi in sovraštvu, in akoravno imamo v njegovih svetnikih in posnemalcih toliko lepih zgledov krščanske sprave in prizanesljivosti, je vendar v vsakem kotu na svetu dosti ljudi, kateri živé s svojim bližnjim v prepiru in sovraštvu in nočejo nič vedeti in slišati o krščanski spravi. Ne da bi spoznali in poravnali svoje pregrehe, še iščejo le tisoč izgovorov, kako da bi svojo jezo in sovraštvo zagovarjali in opravičevali. — Vsi ti prazni izgovori bodo sodnji dan pred božjim sodnikom zginili, kakor megla pred solncem.

Ker danes obhajamo zopet god enega izmed onih svetnikov, kateri so nam zapustili najlepše zglede in nauke krščanske sprave in prizanesljivosti, namreč god sv. Štefana, prvega mučenca Gospodovega, bom skušal. tudi jaz, njemu na čast, vas prepričati: 1. kako prazni so izgovori nekaterih, kateri se nočejo spraviti s svojim bližnjim, in le vedno v sovraštvu živé; in 2. vam naznaniti pomočke, kateri nam pomagajo k prijateljski spravi! O da bi nam sv. Štefan sprosil to milost, da bi mi prav spoznali dolžnost krščanske sprave, in to zapoved po spoznanju prav spolnovali!

I. Človek tako rad samega sebe tolaži, češ, da to, kar dela ni tako močno pregrešno. Zmiraj skuša svoj greh, če že ne popolnoma olepšati, pa vsaj, kar se dá, zmanjšati. Tako je bilo vedno, in je še. — Lakomnež vedno pravi, da nima, da ne

more dati; togotnež se izgovarja, da so ga drugi k jezi nadražili; jezivec in sovražljivec ima vedno dosti izgovorov, zavoljo katerih meni, da se mu ni treba spraviti.

a) Nekateri pravijo: Jaz ne morem svoje jeze premagati, ne morem pozabiti, kar mi je ta ali oni hudega storil; zmiraj mi to roji po glavi.

1. Jaz pa pravim na to: Res je, da nas misel na storjena razžaljenja vtegne ugreti in razjeziti, toda taka nepovoljna razdraženost nam ni šteta v greh, dokler se premagujemo, in se zoper njo vojskujemo; kakor nam niso tudi druge skušnjave v greh štete, če se vojskujemo zoper nje in v nje ne privolimo. Kakor se moramo vojskovati n. pr. zoper nečiste misli in želje, tako tudi zoper vsako razžaljenje ali storjeno krivico. Vsega se moramo skrbno ogibati, kar bi nas dražilo k jezi; vseh pomočkov pameti in sv. vere se posluževati, da zatremo take jezne in sovražne misli; prositi moramo Boga, da bi nam odvzel take misli in našo nevoljo potolažil. Kdor se tako vojskuje, bo prejel venec!

Kristijan! ti praviš, da ne moreš samega sebe premagati, povej mi, kaj si pa že storil, da bi bil ukrotil svojo hudo naravo? Ali si se odtegnil vsaki priliki, katera te napeljuje v jezo? Ali je nisi marveč še le iskal? Ali si se pridno zatajeval in prosil Boga za voljno potrpežljivost? Ali ne rediš vedoma in prostovoljno samo sovražnih misli v sebi? Ali nimaš imena svojega razžaljevca vedno na jeziku, in ne pripoveduješ svojega razžaljenja stoterim, da bi se le vse ne pozabilo? Ali ne govoriš rad s takimi ljudmi, kateri te v jezi podpihujejo in utrjujejo v sovraštvu? O, vprašaj samega sebe in nikar se ne slepi, ker Boga ne boš mogel slepiti. Če samega sebe ne premaguješ, in če tudi le samo v srcu sovraštvo nosiš do drugih, ti bo to tako dobro v greh šteto, kakor n. pr. nečiste misli, če jih imaš prostovoljno v sebi.

2. Pa ti praviš, saj bi¹ se še premagal in odpustil razžaljevcu, — pa prehudo, — preveč me je razžalil. Preveč — prehudo!

Človek človeka ni v stanu tako hudo razžaliti, mu take krivice storiti, kakor jo mi Bogu storimo, če ga žalimo. Poglejte Kristusa na križu! Preboden na rokah in nogah, s trnjevo krono na glavi, z razmesarjenim telesom, iz katerega curkoma lije kri na zemljo, visi on na križu; zapuščen od vseh, po nedolžnem zaničevan in zasramovan od vseh moli: *Oče odpusti jim, saj ne*

vedo, kaj delajo! — Stopi torej človek pod križ in reci Zveličarju, če moreš: O moj Zveličar! sem tako hudo razžaljen, da ne morem odpustiti. Tako predrzen vendar ne smeš biti, da bi mislil ali rekel, da ti več ali bolj po nedolžnem trpiš, kakor je on po nedolžnem trpel zavoljo tebe, ali tvojih grehov? Pa povej mi, kaj tako hudega ti je vendar kdo storil? Mar te s kamenjem pobijajo in ti po življenju strežejo, kakor sv. Štefanu? Pa glej! tudi sv. Štefan prosi na kolenih kleče: *Gospod, ne prištevaj jim tega greha!* — Poglej na sv. Frančiška Saleškega, ki pravi: *Ko bi mi moj sovražnik tudi eno oko iztaknil, bi ga vendar z drugim ljubeznjivo pogledal!* — Poglej na Davida, ko še ni slišal Jezusovega nauka, pa vendar rad odpušča svojim zasramovavcem. Ko ga je njegov puntarski sin Absalon preganjal, in ga Semej, njegov lastni podložni zasramoval in preklinjal, in ko so mu njegovi zvesti služabniki prigovarjali, da naj pomori puntarje, je rekel ves miren: *Pustite ga preklinjati! zakaj Gospod mu je ukazal, da preklinja Davida, in kdo je, da bi se predrznil reči, zakaj je tako delal?* (II. Kr. 16, 10.) — Sv. Katarina Sijenska je z vso ljubeznjivo stregla ženski, katera ji je vzela čast in dobro ime. — Sv. Ambrož je živil do smrti človeka, kateri mu je stregel po življenju.

Poglejte tedaj, koliko hudo je prenašal Jezus in njegovi služabniki, pa so vendar zmeraj imeli spravno in odpustljivo srce; če so pa torej drugi trpeli tolike krivice voljno in brez maščevanja, kako da bi mi kaj veliko manjšega ne odpustili? Mar nismo kristjani? Mar nas ne veže tista zapoved, kot one? Kaj mar nam ni mogoče, kar je bilo drugim mogoče?!

b) Drugi se zopet izgovarjajo, češ, da niso oni zadolžili sovraštva, da torej tudi niso dolžni pri svojih nasprotnikih iskati sprave.

Čudno zares je na svetu, ko vidimo toliko smrtnega sovraštva med ljudmi; še celo med brati, sestrami, starši in otroci, posli in najemniki, prodajalci, kupčevalci in barantavci, in drugimi; pa še bolj čudno je to, da noče nobeden vzrok biti sovraštva, vsak je nedolžen. Vsak pravi, ta ali oni me je močno razžalil; nikoli pa ne slišim koga reči: sem tega ali onega močno razžalil, obrekoval, ogoljufal, moram popraviti, kar sem storil, in ga prositi za odpuščanje.

O kristjani! ali res mislite, da mi sami nismo nikdar vzrok sovraštva? Kdor tako govori, tak nima prave ponižnosti, ne

pravega spoznanja samega sebe in svojih slabosti. Mi vsi hočemo biti le v časti, vsi boljši, kakor smo; zato pa mislimo, da so le drugi grešniki, mi pa pravični. Toda kolika zмотa! Ko bi mi svoje slabosti prav spoznali, kako lahko bi odpustili svojim razžaljivcem; še sami bi k njim šli in rekli: Jaz ti odpustim, kar si mi hudega storil, kaj tacega, in še veliko hujšega sem že jaz 100 in 100krat drugim storil.

V nekem samostanu je živel menih, ki ni mogel s svojimi tovariši živeti v miru. Leto za letom je bil v prepiru in pričkanju; pa je zmiraj krivdo zavračal na druge, samega sebe pa imel za nedolžnega. Ko se mu zdi, da mu ni več živeti med drugimi, popusti samostan in gre v samoto. Tam pije studenčnico in sadje v hosti mu služi v živež. Dolgo časa živi sam v vsej zadovoljnosti, ter je še bolj utrjen v misli, da so bili v samostanu le drugi krivi nesloge in prepira. Nekega dne gre zopet po navadi z ilovnatim vrčem po vode. Vrč postavi pod vodni curek, sam pa gre med tem časom v bližino jagode brat. Ko pride nazaj, najde prazni vrč na tleh ležati. Poloti se ga nevolja, pa se potolaži; postavi drugič vrč; nazaj pridši ga najde zopet prekucnjenege; sedaj se ne more več premagati, zgrabi vrč in ga trešči ob skalo, da se razleti na drobne kosce. Ko pa potem črepinje pregleduje, se mu zdi, kakor bi mu neki glas od zgoraj klical: „Kdo pa te je sedaj v jezo nadražil? Ali so bili tudi drugi hudobni ljudje?“ To preišljeva je spoznal svojo slabost, zapusti puščavo, gre v samostan nazaj ter do smrti složno in prijateljsko živi s svojimi brati!

Temu menihu podobni smo mi. Mi sami smo velikokrat krivi prepira in razdorov, ker se ne premagujemo, če nam ne gre vse po naši volji in glavi; pa bodimo odslej podobni tudi njemu po njegovi vrnitvi nazaj v samostan, ter složni in zadovoljni živimo med seboj. Če mislimo, da so nas drugi razžalili, storimo mi prvi korak nazaj k spravi. Nikar ne čakajmo, da bi nas drugi tega prosili, tudi takrat ne, če bi se nam vtegnilo dozdevati, da so bili drugi sovraštva krivi. Če mi začnemo prvi spravo, imamo več zasluženja pred Bogom, kot oni.

Pa slišim, da nekateri pravijo, če bi ga ali jo je prvi nagovoril, bom dobil le kletev ali zmerjanje za odgovor, češ, da sem vendar le jaz vsega vzrok, oni pa ničesar. Mogoče je to, mogoče pa tudi, da ne. Mogoče, da že tudi tvoj nasprotnik težko čaka časa sprave, in bo vesel, če mu ti pokažeš pravno srce. Če bi ti pa tvoj nasprotnik odgovarjal le zoperne besede, ali pa tudi nobenih ne, potem se vsaj lahko ti potolažiš in pomiriš, da si ti storil svojo dolžnost, mu spravljivo voljo poka-

zal, ter mu vrgel goreče oglje na glavo, — sodil bo pa Bog!

c) Pa ti zopet praviš, svojemu sovražniku v srcu vse odpustim, toda govoril pa ne bom več z njim, tudi v njegovo družbo ne bom šel več itd. . . .

Glej! ljubi moj, te besede so lažnjive in goljufive. Kar ti po eni strani dobrega storiš, že po drugi zopet podereš. Če ne moreš videti svojega nasprotnika, in govoriti z njim, je to znamenje, da mu še nisi iz srca odpustil; ko bi v svojem srcu ne imel nobene zamrže do njega, bi zopet rad z njim govoril, in ga zopet rad videl. — Le pomisli, če bi imel soseda, kateri bi te nikdar ne pogledal, nikdar s teboj besede ne pregovoril, ter se te vselej ognil, kadar bi te imel srečati; in če bi ti potem ta sosed rekel, da te ima iz srca rad, da nima nič zoper tebe, — boš mar ti res to verjel? — Dokler me ne pogleda, in ne govori z menoj, boš rekel, toliko časa tudi ne morem verjeti, da mi je dober. — Tako tudi ti, ljubi moj, ne smeš samega slepiti, da si svojemu sovražniku zares odpustil, dokler ga ne moreš videti, in z njim govoriti.

Res je, da ni treba, da bi s takim človekom imel posebno prijaznost, ali mu kaj zaupal, a toliko se pa moraš premagati, da mu v srcu zares nič hudega ne želiš, mu vse dobro privoščiš ter se sploh tako obnašaš do njega, da lahko vidi in spozna, da si mu zares odpustil.

d) Pa slišim te, da praviš, kolikrat sem mu že odpustil, a zopet sem užaljen, kaj pa bo pomagalo, če sem zopet dober?

Gotovo vam, predragi! ni neznano, kar je rekel Kristus Petru, ko ga je vprašal, kolikokrat moramo odpustiti, morebiti sedemkrat. *Ne, je rekel, sedemkrat, temveč sedemdeset sedemkrat, t. j. vselej!* — Res je, da nekateri hudobni človek je še toliko hudobniši, čem večkrat mu je prizanešeno, vendar nam družega ne ostane, kakor vselej mu odpustiti, da nam bo tudi Bog, katerega brezštevilmokrat žalimo, hotel odpustiti in nas zveličati!

e) Prav dostikrat pa naleti človek tudi na ljudi, ki v sovraštvo žive, kateri se hočejo nekako utolažiti in opravičiti z ugovorom: češ, saj ima vsak svoje sovražnike, kakor jih je tudi Kristus imel!

S tem, da svoj ugovor vržejo na Kristusa, se menijo opravičene in utolažene. Toda — dragi moji! ta zmota je večja, kakor si jo kdo misliti more, če bi imela tudi na prvi pogled res nekaj opravičenega za se! — Kristus je res imel sovražnike, — a on ni nobenega sovražil! Pri sovraštvu se ne gre za to, kdo

in zakaj sovraži, ampak za to, da človek nikogar ne sovraži! — Človek lahko naleti tudi pri svojem, prav poštenem in blagom prizadevanju na nasprotnike, a kaj bo to njega brigalo, da le on nikogar ne črti! — Tudi se nikar ne ustrašite, če pri svojih poštenih in pravičnih delih dobite nasprotnikov, oni so ravno naši največji prijatelji! Za nobenega človeka bi ne bilo dobro, če bi ne imel sovražnikov. Sovražni ljudje mu še le resnico povedo, ga spomnijo njegovih napak in slabosti, ter mu pomagajo k ponižnosti. Sovražni in nasprotljivi ljudje nam dajo priložnost trpeti, in najlepšo krščansko čednost, ljubezen do svojih sovražnikov, spolnovati. Sv. Gregor Nisenški pravi, da poglavitna krščanska čednost je sovražnikom odpustiti. Sv. Terezija je imela svoje sovražnike za največje prijatelje, kateri ji v nebesa pomagajo, in jih čisto nič ni črtila! — Če bomo tudi mi v tem duhu prenašali sovražne napade, bodo najboljša, četudi grenka zdravila za našo dušo!

Glejte kristjani! tako sem vam razodel in ovrgel nekatere ugovore in izgovore onih, ki žive v sovraštvu, in zatorej bi bil v prihodnje toliko večji odgovor pred Bogom za vas, če bi se hoteli vi s temi izgovarjati. Res je, da ni vselej lahko se s svojimi nasprotniki sprizniti, zatorej vam hočem naznaniti ob kratkem še nekatere pomočke, kakor ste jih nekaj že tudi gredoč slišali, ki nam pomagajo k pravi stvari.

1. Vedno moramo pred očmi imeti, kako slabi da smo sami, in kako lahko in hitro se zgodi, da je eden po drugem razžaljen. Če nas torej kdo razžali, mislimo si, o kolikokrat sem že tako tudi jaz druge razžalil, pa bi vendar rad videl, da bi mi odpustili; kar tedaj želim, da bi mi drugi storili, moram tudi jaz drugim storiti.

2. Nadalje moramo vedno misliti, da odpustiti je za nas največja sreča in dobiček za sedanje in prihodnje življenje.

a) Dokler človek živi v sovraštvu s svojim bližnjim, toliko časa je nepokojen in nemiren v srcu! Ne veseli ga molitev, ne diši mu jed, ne more spati; vse njegovo veselje je skaljeno. Kadar je pa storjena sprava, se povrne zopet mir in zadovoljnost v njegovo srce, — sladko plačilo po dokončanem boju!

b) Koliko plačilo pa nas čaka šele onkraj groba, če radi odpustimo, koliko gorje pa, če ne. Kristus je rekel: *Odpuščajte, in tudi vam bo odpuščeno.* (Luk. 6, 37.) — In ob drugi priliki je učil, da bi bila prazna vsa naša dobra dela: molitve, posti, miloščine,

spovedi in obhajila, če bi jih opravljali v jezi in sovraštvu, rekoč: *Če ti svoj dar prineseš k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe; pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi poprej spraviti se s svojim bratom, in tedaj pridi in daruj svoj dar.* (Mat. 5. 23—24). V sovraštvu naša dobra dela pred Bogom nič ne veljajo, kakor Kanjev dar ni bil Bogu prijeten, katerega je v sovraštvu do svojega brata Abeljna daroval.

Po tem zgledu in nauku se je ravnal tudi cesar Friderik. Ko so po smrti Albrehtovi prišli milosti prositi Friderika tisti Dunajčani, kateri so se spuntali, je odpustil vsem. Nekateri njegovih služabnikov so mu svet dajali, da bi bolje storil, ko bi jim ne prizanesel; on pa jim je rekel: Lahko je, da so bili ti zapeljani po drugih. Tudi jaz sem grešnik pred Bogom, in jaz Boga ne prosim za pravico, ampak za milost, tedaj moram tudi jaz le milost skazovati. In kar je rekel, je storil, in ves Dunaj se je veselil.

Kdor hoče milost pri Bogu doseči, mora sam rad odpuščati. Pa mi si s sovraštvom ne odvrčujemo le samo milosti in plačila nebes, ampak si, kakor pravi sv. Atanazij, kličemo prekletstvo božje nad glavo! — Sodba brez usmiljenja čaka njega, kdor ne skazuje usmiljenja.

Pomisli torej dobro, ljubi moj, kaj delaš, če v vedni jezi in sovraštvu živiš: Ti si zapiraš vrata nebeška, si odjemlješ vsa zasluženja svojih dobrih del, in svojega sodnika, kateri je že tako oster, še bolj dražiš, da s teboj ne bo mogel in hotel usmiljenja imeti!

Znana vam je dogodba, katero nam je Kristus povedal, rekoč: Nebeško kraljestvo je podobno kralju, kateri je s svojimi hlapci imel račun. Enemu izmed teh je odpustil 10.000 talentov, ker ga je prosil. Ko je pa ta hlapec proč šel, najde svojega sohlapca, ki mu je bil 100 denarjev dolžan; zgrabi ga in davi, rekoč, da mu mora takoj dolg plačati. Kralj to slišavši se razsrdi nad tem neusmiljenim hlapcem, ter ga izroči trinogom, dokler ne poplača vsega dolga. In to priliko je Jezus sklenil z besedami: Tako bo storil tudi moj Oče nebeški vam, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src. (Mat. 18, 23—35.)

c) Glejte torej, volja nebeškega Očeta je, da mi odpuščamo svojim razžaljivcem vselej in precej kadar nas žalijo, če hočemo tudi mi sami pri njem odpuščanje dobiti. Kolikor dalj odlašamo spravo, toliko težavnija je. Če je kdo strup pil, mora potem precej kaj zavžiti, da bo strup vrgel iz sebe, sicer se bo strup razširil po telesu, in bo težko ozdravil. — Če si je kdo nogo zlomil, mora precej skušati jo zravnati, če odlaša, mu oteče, in ozdravljenje je težavniše. Tako je tudi s sovraštvom. Čim dalje

odlašamo spravo, tem dalje smo eden od družega, srca so si vedno bolj navskriž, hudobni duh dobiva vedno več moči, in sprava je težavniša, zato ima prav sv. Krizostom, rekoč: Veliko sovraštev zavoljo tega večno trpi, ker se ne spravijo precej prvi dan! Zato spominja tudi sv. apostol: *Solnce naj ne zajde nad vašo jezo!*

Slišali ste zopet danes, kristjani! kako prazni so ugovori sovražnikov zoper spravo, in da sodnji dan ne bodo nič veljali, slišali pa tudi veliko pomočkov si spravo polajšati; torej vam k sklepu še enkrat rečem, pomislite dobro, kaj vam sovrašтво škoduje, — in sprava koristi! — Odprite v jezi svoje oči proti nebu, na zemljo, v pekel. V nebesih najdete dobrega Očeta, kateri vam je vedno pripravljen odpustiti, prizanesti, če vi odpustite; na zemlji najdete slabe ljudi, kakor smo sami, srca, katera si ravno tako odpuščenja želé, kot mi sami; v peklu jih vidite veliko zavoljo sovraštva goreti v večnem ognju! Ta pogled vam bo pomagal svojo jezo in strast premagati, v ljubezni med seboj živeti, ter tako priti v kraljestvo večne ljubezni in miru, kjer boste tudi vi s sv. Štefanom veseli rekli: *Vidimo nebesa odprta, in Sinu človekovega stati na desnici božji!* (Dj. ap. 7. 55.) Amen.

Andr. Šimenec.

2. Misel na večno plačilo — naša tolažba v trpljenju.

Ti moriš proroke in kamenjaš tiste,
ki so k tebi poslani. Mat. 23, 37.

Lahko se razume, zakaj da je sv. katoliška cerkev praznovala včerajšnji god s toliko slovesnostjo; ali bolj težko je umeti, da današnjega obhaja s tako svečanostjo; kako namreč pride rojstni dan Zveličarjev poleg smrtnega dne njegovega služabnika svetega Štefana? Kaj torej pomenja poleg včerajšnje zibelke današnji mrtvaški oder, poleg jaslic božjega Deteta smrtna gomila pobitega mladeniča? Kdor to vprašanje le površno premišljuje, spoznava lahko, kako kratka je človekova pot od zibeli do groba, od krstnega kamena do smrtne postelje, in pa, da mora sploh posvetno ondi zamreti, kjer se porodi nebeško. S to sestavo včerajšnjega in današnjega praznika pa nam hoče sv. cerkev še posebno to resnico položiti na srce, da se še dan danes veliko

pobožnim kristjanom tako godi, kakor se je nekdam godilo sv. Štefanu. Vsi, pravi sv. apostol Pavel, *kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli.*

S čim se torej hočemo tolažiti in spodbadati k potrpežljivosti, kadar hudobni svet na nas meče kamenje preganjanja? Po zgledu sv. Štefana naj bi tedaj še mi proti nebesom obračali srce in oči, in ozirali se na krasno krono, na večno plačilo, ki nam bode dodeljeno, ako ostanemo v potrpežljivosti stanovitni do konca. Zategadelj preišljujmo danes ob kratkem, kako da nas misel na večno plačilo tolaži v našem trpljenju v britkostih tega sveta. — Zvesto me poslušajte!

O vsakem človeku, ki se rodi na ta svet, se more reči, da se je porodil nov-Štefan; kajti kmalu bodo prišli zanj dnevi, ko bodo križi in trpljenja, kakor kamenja, nanj prihruli, in prijatelji in sovražniki, ptujci in znanci, še celo njegovi domačini in sorodniki bodo vanj lučali kamenje, celo Bog sam mu ne bode prizanesel, temveč mu bo podal piti marsikateri grenki požirek iz kelha svojega trpljenja. Kadar torej pridejo taki dnevi, o katerih poreče, da mu ne dopadejo, tedaj naj nikar ne obupa, temveč kakor sv. Štefan proti nebesom se ozira in v duhu ogleduje prekrasno krono, katero mu bode Kristus podal, če ostane v potrpežljivosti in udanosti stanoviten do konca. Naj bodo trpljenja in nadloge, ki pridejo nadenj, še tako velike, plačilo zanje v nebesih je še neskončno večje; *kajti trpljenje tega časa, pravi apostol, se ne da meriti s prihodnjim veličastvom, ki bode onkraj groba nad nami razodeto.*

Uže vsakdanja skušnja nas uči, koliko upanje po plačilu pri človeku vse zmore in mu posladi vse grenkosti življenja. Le poglejte orača pri plugu, rokodelca v delavnici, vrtnarja na vrtu, ali mornarja na barki, ali vojaka v njegovih vročih vajah. Zakaj se vse peha in trudi, da jim lije pot po čelu in se jim delajo krvavi žulji? Ali mar ne zategadelj, ker pričakujejo plačila za svoj trud? — Da bi bil Rahelo dobil za ženo, je služil nekdam očak Jakop pri Labanu sedem let. Kar je ta leta prestal in pretrpel, pravi sam rekoč: *Po noči in po dnevi sem trpel mráz in vročino in spanje je bežalo izpred mojih oči.* Ko je minilo sedem let, mislil je Jakop, da mu bode sedaj Laban Rahelo dal za ženo. A zmotil se je; obljubil mu jo je Laban le, če mu bode služil še sedem let. In pričakovaje tega plačila se je podvrgel Jakop

znovega težavnim opravilom svoje službe, in vseh štirinajst let mu je minilo tako hitro, kakor malo dni. Toliko torej premore upanje po plačilu pri človeku. „To upanje po plačilu, pravi sveti Avguštin, je tolažba pri naših delih.“

Če pa upanje po plačilu pri človeku tolikanj zmore, da mu polajša vse težave pri trdem delu in trpljenju in osladi vse britkosti, o kaj naj bi potem še le zmoglo upanje po nezmernem, večnem plačilu v nebesih! „O, kako velikega dela in pehanja, pravi sveti Avguštin, je vredno tisto plačilo, ki nima konca!“ Upanje po tem plačilu je bilo, ki je sv. Štefanu dajala toliko junaško srčnost, da je pretrpel vse bolečine grozovitega pobijanja s stanovitnostjo, zakaj, ozirajoč se v nebesa, pravi sv. Ambrož, ni čutil ran, ki mu jih je zadajalo kamenje. Oziral se je v nebesa in videl veličastvo božje in Jezusa stati na desnici božji, ki mu je kazal krono plačila, in to mu je bilo dovolj, da ga je v srčnosti podpiralo in mu hladilo vse bolečine.

Zategadelj kristjani! od kod pač prihaja, da je nam vsakokrat prav to tako trdo in težavno, kar je bilo sv. Štefanu lahko in sladko? Od kod prihaja, da nas vsaka žal besedica, vsako obrekovanje, vsako malo zaničevanje bolj boli, kakor kamenje, ki je letelo na sv. Štefana? Od kod prihaja, da smo vže v najmanjšem trpljenju navadno vsi obupani, naša usta polna tožb in godrnjanja? Ali nimamo, če smo potrpežljivi, enakega plačila pričakovati, kakršno je prejel sv. Štefan? Kaj takega le misliti bili bi vže predrzno preklinjevanje božjega bistva. Vrata nebeška so tudi nam odprta in Jezus Kristus je tudi naš srednik in priprošnik pri Očetu, ki nam s svojo milostjo pomaga k zmagi in nam kliče: *Bodi zvest do smrti, in dal ti bom krono življenja*. Sami smo torej krivi, če nas zgled sv. Štefana tako močno osramoti, ker se ne oziramo na neskončno plačilo v nebesih, marveč le na butaro trpljenja, ki se neznosna zdi našim telesnim močem, našim namenom. Sv. mučenec Adrijan, ko je še kot paganski vojščak moral čestokrat kristjane mučiti in moriti, ni mogel umeti, od kod prihaja, da kristjani najgrozovitejše bolečine ne le s potrpežljivostjo, ampak celo z veseljem prenašajo. Zato vpraša nekega kristjana: Kaj pa je vendar, kar vas kristijane priganja, da potrpežljivo prenašate vse muke? Vže mi vojščaki se ustrašimo, ko vidimo strašno orodje, s katerim ste mučeni; vi pa greste v te muke, kakor na svatovščino. Mi vas preklinjamo in psujemo, vi pa ste vsi mirni in za nas molite. Mi vam z gre-

'beni vse meso po životu mesarimo in trgamo; a iz vaših ust ga ni nobenega glasu pritožbe in bolečine. Mi se poprej utrudimo pri svojem krvavem rokodelstvu, kakor vi v svoji potrpežljivosti, kaj vas torej tolaži? In kristjan mu odgovori: Večno in neskončno veliko plačilo, ki nam ga je Kristus obljubil v nebesih, nam dela vse muke lahke in sladke. „Kakšno plačilo pa je to“, vpraša Adrijan. In kristjan mu odgovori z besedami sv. Pavla: *Nobeno oko ni videlo, nobeno uho ni slišalo in v nobeno človeško srce ni prišlo, kar je Bog tem pripravil, ki ga ljubijo*. Te besede so Adrijana tako zadela in ginile, da je od sebe vrgel svoje orožje, se očitno spoznal za kristjana in zaradi tolikega plačila z veseljem pretrpel smrt mučeništva, — nam v vzgled, da naj vsaj vsakdanje male zopernosti in nadloge, brez katerih ni noben stan in nobena starost, glede na krono večnega plačila v nebesih prenašamo z udanostjo in potrpežljivostjo.

Bolj imenitni judje, ko so bili v babilonski sužnosti, so nosili na prstu desne roke zlat prstan, na katerem je bilo izrezano ime Jeruzalemskega mesta, in kolikorkrat jim je stiska jetništva v ptuji deželi presedala, so se ozirali na ta prstan, da so se tolažili s spominom na Jeruzalem.

Kristjani! tudi mi živimo v ptuji deželi, kjer nas stiska in tlači mnogotero rev in nadlog, kjer nas zaničujejo, psujejo, kolnejo, opravljajo in obrekujejo, kjer marsikdaj od vseh strani na nas leti kamenje bolečin in trpljenja. Oh, ozirajmo se še mi po zgledu judov v babilonski sužnosti proti nebeškemu Jeruzalemu, kjer nam Jezus na desnici Očetovi kaže za voljno in udano potrpljenje krono večnega plačila. O da bi še mi konec svojega življenja s sv. Pavlom mogli reči: *Dober boj sem bojeval, svoj tek dokončal in vero ohranil. Sedaj pa mi je pripravljena krona pravičnosti, katero mi bode dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan; a ne le meni, ampak vsem, kateri ljubijo njegov prihod*. Amen.

† M. Torkar.

Nedelja po božiču.

Bodimo otroci božji!

Dete pa je rastle in močno prihajalo, polno modrosti, in milost božja je bila v njem. Luk. 2, 40.

Danes je zadnja nedelja tega leta. Sveto pismo pravi, da je Jezus rastle v modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Ali moremo tudi mi reči ob koncu leta, da smo z leti rastle tudi v čednosti? Kaj pa se pravi: rasti v modrosti in milosti? To nam razloži sv. Pavel, ki pravi: *Bog vam je dal duha Kristusovega v srca, kateri kliče: Oče, — za tega voljo niste več hlapci, ampak sinovi.* Tedaj samo takrat rastle v milosti in modrosti, ako kličemo, kakor otroci k Bogu, našemu očetu, ako se veselimo, da je Bog naš Oče. Če torej ne bomo kakor otroci, ne bomo prišli v nebeško kraljestvo. To resnico nas uči ljubeznivo dete Jezus v jaslicah; pa tudi z besedami, ker pravi: *Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo.* — Da moramo biti otroci božji, to nas uči tudi apostol ljubezni sv. Janez, ki pravi: *Otroci, ljubite se med seboj!* Kdor je otrok božji, ta ne greši; njemu je nemogoče grešiti, ker je otrok božji. Otrok božji je pa samo tisti, ki ostane v ljubezni. Govoril bom torej o tem 1. da moremo priti v nebeško kraljestvo le, ako bomo otroci božji; in 2. otroci božji za moremo biti samo po ljubezni.

Prvič se vprašajmo, kako se otrok božji obnaša? Kedar začne otrok govoriti, tedaj so prve njegove besede tiste, s katerimi kliče očeta in mater. Ravno takó stori tudi otrok božji. Ko se zjutraj zbudi, tedaj kliče: „Oče naš, kateri si v nebesih. Zahvalim se Ti, da si me varoval to noč; prosim Te pomoči in milosti za težave in bridkosti tega dneva.“ — Otrok ne pozna v začetku družega, kakor očeta in mater; njegov prvi pogled, njegov prvi smehljaj velja očetu in materi. Tako tudi otrok božji ne pozna nobenega takó dobro, kakor svojega očeta v nebesih in mater Marijo, nebeško Kraljico.

Če je otrok le nekaj časa oddaljen od očeta ali matere, tedaj vzdihuje; ko pa zopet zagleda svoje starše, tedaj steza proti njim svoje ročice. Tako stori tudi otrok božji; če le nekaj časa pozabi na Boga, mu je hudo; tudi on steza svoje roké

proti Bogu, svojemu očetu in materi Mariji. Otrok živi brezskrbno, niti ena žalna misel ga ne muči; tudi božji otrok nima nepotrebnih skrbi, kajti Bog, njegov Oče, je rekel: „Vse skrbi vrzite name; jaz skrbim za vas.“ On je obljubil, da hrani ptice pod nebom in oblači lilije na polju, tedaj bo gotovo še za te tembolj skrbel, ker si ustvarjen po njegovi podobi. — Če je otrok v nevarnosti in ga drugi mučijo, ne kliče na pomoč nobenega družega, kakor očeta in mater, ravno takó tudi otrok božji, ako je v nevarnosti, ali ako mora kaj pretrpeti, ne išče tolažbe in pomoči pri ljudeh, ampak on kliče svojega nebeškega Očeta in svojo usmiljeno mater Marijo na pomoč, kajti Bog je prisegel, da nas reši naših sovražnikov, in on — večna resnica — drži svojo prisego. — Ako otrok pade, tedaj joka in kliče svoje starše na pomoč; ako pa pade otrok božji po grehu, tedaj tudi on kliče svojega Očeta na pomoč, da mu pomore vstati iz greha, ter ga prosi odpuščanja. — Če ima otrok dobiti kako darilo od svojih staršev, kako težko ga pričakuje. Tako tudi otrok božji neznanó težko pričakuje onega dneva, ko mu bo Bog odprl najlepši kraj, ko mu bo podaril najvrednejši dar — sveta nebesa. — Kadar hodi otrok po nevarnih, ozkih potih, tedaj se prav nič ne boji, ker vé, da hodi na strani svojih staršev, ki bi gotovo zanj darovali svoje življenje. Tako se tudi otrok božji ne boji, če se nahaja v slabi družini, ali če ga obdaja mnogo sovražnikov, saj vé, da ga vodi božja roka; in ona ga bo gotovo privedla v varno zavetje. — Otrok se tudi ne boji smrti, saj on nima nobene krivde, vest mu ničesar ne očita; zanj je smrt začetek novega življenja. Tudi božji otrok se smrti ne boji, kajti smrt ga pelje k izvoru vse luči in resnice, k onemu Jezusu, ki tako prijazno kliče: *Pridite k meni, otročiči, ker vaše je nebeško kraljestvo*, k onemu Jezusu jih vodi, kateri je umrl zanje, da mu poljubijo njegove svete prebodene roké.

Tako torej se obnaša božje dete. Taki torej moramo tudi mi biti, ako hočemo postati posnemovalci božjega deteta, ako hočemo priti v sveta nebesa. Kajti mi smo ustvarjeni po podobi božji, odrešeni s predrago krvjo Jezusa Kristusa, in posvečeni po svetem Duhu, — tako smo ustvarjeni kot otroci božji. Toda dragi moji, ali nismo otroci božji samo po imenu, v resnici pa smo otroci sveta?

Poglejmo torej v svoje življenje, kako je z nami, na kaj smo navezani. Poglejmo nekoliko po svetu! Koliko tisoč in tisoč

rok se giblje na dan; toda za kaj se vse to trudi in dela, za nebô ali za svet? O, le premnogokrat je greh, ki giblje toliko tisoč rok! Tu grabi eden neizmerne zaklade skupaj, tam koplje drugi svojemu bližnjemu jamo. Tu segajo kake hudobne roke po tujem blagu, tam zopet udarjajo po plečih svojega brata, kakor Kajn po Abelnu. Tu pišejo strupene laži, tam služijo nečimernosti in ošabnosti, tu stiskajo udovo in sirote, tam razsipajo razkošno svoje premoženje. Tu iztrgajo dobro seme iz src nedolžnih otrok, tam sejejo seme nevere in pohujšanja v nedolžna srca. Ali se pravi to biti otrok božji? Ne, gotovo ne, ker takó delajo tisti, ki so na ta svet navezani. In taki sami sebi pišejo smrtno obsodbo, ker je gotovo, da so izključeni iz nebeškega kraljestva! Ali kako srečni ste vi, pravi otroci božji, ako morete, če se vprašate po svojem življenju, odgovoriti: Pot nam je tekel raz čelo, ko smo si služili svoj kruh; ko pa je bil dan dokončan, tedaj smo sklenili svoje žuljave roke v pobožno molitev in se zahvalili večnemu Bogú, da nam je dodelil še jeden dan življenja. Delali smo cel teden, toda ko je teden preminol, smo praznovali Gospodov dan, zbrali smo se v njegovem svetišču, da ga poveljučujemo in hvalimo. Tu smo dobili novih duševnih in telesnih moči, da smo se z novim veseljem lotili dela. Malo smo sicer zaslužili, toda, to kar smo, to je bilo naše in s tem smo si pomagali, ob enem pa tudi podpirali svojega bližnjega, ako je bil v potrebi. Kadar nam je Bog poslal nadloge in težave, tedaj nismo mrmrali, ker vedeli smo, da je vse modro ukrenjeno, kar Bog sklene v svoji neskončni modrosti. Obiskale so nas bolezni, tega in onega nam je vzela smrt, toda mi nismo žalovali preveč, ker smo bili prepričani, da je to njegova neskončna sveta volja. Naši sovražniki so nas preganjali, a mi jim nismo s sovraštvom povračevali njihovih hudobij, ampak mi smo iskali potov ljubezni, pred očmi nam je bil Kristus, ki je tudi ljubil svoje sovražnike, ki je celo molil za one, kateri so ga križali. Zaničevani smo bili, preklinjali so nas — toda mi smo s prijazno besedo pridobiti zopet njih srca. — Nesramne laži so trosili o nas, toda mi smo položili prst na usta, in molčali. Nikdar nismo razžalili svojega bližnjega, nikjer mu nismo dali prilike do sovraštva; niti najmanjše stvari nismo vzeli od blaga svojega bližnjega — in če smo kedaj iz človeške slabosti grešili, tedaj smo spoznali svoj greh; kesali smo se — pribežali smo k Njemu v zavetje nazaj, ki milostno vzprejme grešnika, ako se kesa svojih grehov.

— O blagor nam, ako moremo koncem leta tako reči; potem nismo otroci božji samo po imenu, ampak v dejanju. Potem se smemo srečne imenovati pred drugimi, pred onimi, kateri so otroci tega svetá. Kajti oni sami sebe goljufajo, goljufajo druge, ker ne vedo, za kaj so vstvarjeni. Oni morejo pač ljudi prevariti, a nikoli ne morejo prevariti onega, kateri je neskončno vseveden in pravičen. Tisti bodo pač na sodnji dan, ob drugem prihodu našega Gospoda Jezusa Kristusa, spoznali njega ne kot onega usmiljenega Jezusa, kakor so ga videli v življenju, ampak oni bodo videli Jezusa — sodnika. Blagor pa onim, ki na tem svetu žive lepó in spokorno, katerih življenje je polno lepih čednosti. Taki se bodo zbudili enkrat v naročju nebeškega Očeta!

Ali vi vidite torej, predragi, zakaj moramo biti kakor otroci, ako hočemo priti v nebeško kraljestvo? Sedaj, ko je Jezus v jaslicah, ko tako rad vzprejme vsako prošnjo, o sedaj pojte k njemu, padite pred njim na kolena ter ga prosite odpuščanja; brez dvoma vam bo vse odpustil. Prosite ga tam pri jaslicah, da bi tudi mi vsi postali tako ljubeznivo, takó nedolžno, čisto in sveto dete, kakor je On. — Sedaj ko se bliža konec leta, premislimo še enkrat, koliko milosti smo prejeli to leto, ter zakličimo nebeškemu Očetu: Oče, mi se ti zahvaljujemo za toliko dobrot, katere si nam podelil, mi Te ljubimo, ker vemo, da si naš najboljši Oče.

Dobremu otroku pridejo v spomin tudi vse pregrehe, s katerimi se je pregrešil proti svojemu očetu in proti svojej materi; pa otrok tudi pomisli, da je oče presrčno dober in da mu ljuba mati gotovo vse odpusti. Zató prosi s solzami v očeh odpuščanja, katero gotovo zadobi.

Torej si postavimo pred oči vse grehe, s katerimi smo Boga to leto razžalili, in skesano kličimo k presvetemu Bogú: Oče, vsi grehi so nam iz srca žal, ker smo Tebe, svojega pravičnega sodnika razžalili, in zató zaslužili hudo kazen. Najbolj pa zaradi tega svoje grehe obžalujemo, ker smo izgubili najvišje dobro, katero smo tako dolžni ljubiti. Danes pa hočemo skleniti, da popustimo svet in se Tebe popolnoma oklenemo.

Dober otrok misli tudi na prihodnjost; ako nima slabe vesti, se je ne boji, ker se zanaša na svoje starše. Tudi mi kot dobri otroci božji hočemo zaupati na boljšo bodočnost ter klicati

nebeškemu Očetu: „Oče daj svojim otrokom, očetovsko svojo rokó! Daj, da jo poljubimo, kadar nas blagoslavlja, pa tudi, kadar nas tepe, kajti tudi Tvoji udarci prihajajo od ljubezni, ker Ti samó tiste tepeš, katere ljubiš. Oče, mi verujemo vse, kar si razodel, mi upamo vse, kar si obljubil, mi Te ljubimo, ker si vreden neskončne ljubezni. In če bi nas smrt poklicala, tedaj dovoli o milostljivi Oče, da pridemo v Tvoje naročje. — Amen.

lv. Baloh.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presvetlega knezoškofa dr. Antóna B. Jegliča.)

C. Verska vzgoja.

2. Dve materi svetnici.

To je zmaga, ki premaga svet, naša
vera. I. Jan. 5, 4.

Na Laškem je lepo mesto Florenca. Tam so imeli v davnih časih zaprtega v kletki leva, ki je največja in najstrašnejša divja zver. Nekega dne lev uide iz kletke in v groznih skokih dirja in rjove po ulicah florenških. Vse ljudstvo beži in se strahom zaklepa v hiše, ko se je raznesel glas: lev je ušel iz ječe. — V tem nevarnem trenutku se pri mestnem vodnjaku mirno igra malo dete. Lev jo nameri naravnost proti otroku. Po oknih krog stoječih hiš je polno gledalcev; vse s strahom čaka, kaj se bo zgodilo z otrokom, na rešitev ni mislil nihče. Toda ne! Nakrat se odpró nekje vrata, iz hiše skoči žena, pogumno plané proti vodnjaku, divje se zakadi v razjarjeno žival ter s krvavečo roko iztrga dete iz krempljev zverine.

Bila je to mati otrokova, ki je s tem pokazala še za pozne rodove najlepši zgled materinske ljubezni.

Veste pa, kar pravi sv. Peter, *da hudobni duh hodi okoli kakor rjoveč lev, in išče, kje bi koga požrl.* In ta rjoveč lev preži tudi na duš e vaših otrok. Kje je tista pogumna žena, da jih bo rešila? To moraš biti ti, krščanska mati! Vera je bila nekđaj v nevarnosti, ko so jo preganjali z ognjem in mečem; a v nevarnosti ni nič manj sedaj, ko posvetni duh, duh vživanja in strasti, preti povsod razdreti življenje po veri, in tako zapreti nebesa.

Druzega pripomočka zoper to posvetno mlačnost in malomarnost ni, kakor živa vera! *To pa je zmaga, ki premaga svet, naša vera!*

Pa kdo bo ta tako mrzla srca zopet ogrel za vero? Kdo bo ta veri zaprta srca zopet odprl Bogu in Jezusu? Gotova resnica je, da morajo to v prvi vrsti storiti ravno matere.

Pa mati je odbrana od sveta in mati živi med svetom, zato je nevarnost za njo, da postane ravno tako posvetna, kakor drugi okoli nje. Kako bo potem mogla druge ogrevati, če bo sama mrzla?

Glejte, zato smo zadnjič govorili o tem: v čem obstoji verska vzgoja.

Pa zdi se mi, da smo o tem še premalo povedali.

Novo boljše matere moremo vzgojiti le po zgledih starih in takih mater, ki so bile svetnice.

Zato podamo danes tukaj izmed mnogih dva taka zgleda: prvi zgled bodi sv. Nona, mati sv. Gregorija Nacijanskega; — drugi zgled sv. Monika, mati sv. Avgušтина.

I. Sv. Nona je bila poročena s paganskim možem; to je bilo prve čase večkrat, vsaj o tem govori še sv. Pavel, ki pravi, da naj verna žena posveti nevernega moža. Tudi sv. Nona je tako naredila. S svojim zgledom in molitvijo je dosegla, da je mož postal kristjan, in z njenim dovoljenjem celo mašnik in škof — in svetnik.

Živela je ta družina v Aziji pred kakimi 1500 leti. Takrat je preganjanje kristjanov po večem sicer vže bilo prenehalo, a malikovalcev je še bilo veliko. Zato je moral precej možat biti, kdor je hotel Jezusu zvest ostati.

Sv. Nona je imela tri otroke, dva sina: Gregorija in Cezarija in hčer Gorgonijo. Vsi trije so svetniki. Presrečna družina: mati svetnica, oče svetnik, in otroci vsi svetniki! Izmed otrok je najbolj znan sv. Gregorij, škof Nacijanski.

Ko se je bil rodil, je mati položila k njemu sv. pismo, kakor bi ga hotela vže pri rojstvu posvetiti z božjo besedo, ki je v sv. pismu zapisana. Postal je pozneje sv. Gregor učen razlagavec sv. pisma.

Ko je bil še majhen deček, je imel enkrat skrivnostne sanje: prikazali ste se mu v sanjah dve prelepi devici v beli obleki. Deček ju vpraša, kako jima je ime. „Meni je ime č i s t o s t“ — pravi prva. „In meni — pravi druga — je ime z m e r n o s t. Pojdi z nama, povzdigneve te do svitlobe neminljive Trojice.“ Odsihmal se je deček za te dve čednosti vsikdar prizadeval in zaobljubil je bil vedno devištvo.

Pametni materi ni bilo dovolj, da bi bil sin sam za-se dober; ker je imel talent, je hotela, da koristi s svojim znanjem tudi drugim — zato ga je poslala v Atene v šolo.

Med dijaki tamkaj je vladala veliko spridenost, in mati je pred vsem prosila sina, da se varuje slabe družčine. To je mladi Gregorij tudi storil. Sklenil je pristrčno prijateljstvo s pobožnim mladeničem sv. Bazilijem. Zgodovina pové o teh dveh mladeničih, da nista poznala druge poti kakor v cerkev in v šolo. Poznej sta postala oba škofa, in sta svojimi gorečimi pridigami in učenimi knjigami veliko storila za blagor sv. cerkve.

Brat sv. Gregorija je bil sv. Cezarij, ki je živel nekaj časa na dvoru cesarja Julijana odpadnika. Ko je ta od vere odpadel in zahteval, da njegovi slnžabniki darujejo malikom, se je Cezarij pogumno ustavil in se ni zbal cesarjeve jeze.

Tudi sestra Gorgonija je postala svetnica. Po teh otrocih moremo soditi, kakošna je bila mati, ker je vzgojila tako pobožne svete otroke.

Sicer pa je nje sin Gregorij sam opisal svojo mater nekako tako-le: „Moja mati — pravi — je bila svetega rodu, pa je v svetosti presegla vse svoje prednike. Bila je mila in pohlevna; toda ob gotovih prilikah je pokazala tako dušno moč, da je prekosila celo pogum možaka. Dasiravno je bila imenitnega stanu, je vendar to imela za največjo čast, da je kristjana in otrok božji. Bila je lepa, pa se ni menila za telesno lepoto. — Vaje pobožnosti je vestno opravljala, pa tako, da ni zanemarjala gospodinjsva. Molitev jej je bila vsak dan prva in najimenitnejša hrana in molila je s takim živim zaupanjem, da se jej je poznalo, da si je svesta, da bo gotovo uslišana. — In kako ljubeznjiva, usmiljena je bila moja mati do revežev, žalostnih in nesrečnih! — Njeno življenje je bilo mnogim poskušnjam izpostavljeno; pa ob taki priložnosti se je varovala hišo napolnjevati s svojimi tožbami. Križ jej je bil ključ nebeški in pomoček k zveličanju. V njenem srcu je gorel neprestano ogenj božje ljubezni, katero je podžigala z neprestanim premišljevanjem sv. pisma.“

Tako nam lasten sin popisuje svojo mater, ali je potem čudno, če je posvetila svojega moža in svoje otroke?

Prva šola za krščanske življenje je materino naročje. Po pravici se mati primerja s o l n c u. Ali more kaj rasti brez solnca?

Ako bi se drznili to sv. Nono primerjati z našimi materami in nevestami, bi sicer dobili mnogo dobrih mater, pa tudi mnogo

površnih in posvetnih, ki so posvetne stopile v zakon, in ravno tako posvetno v zakonu dalje živijo. V taki družini je verska vzgoja nemogoča.

Iz tega spoznate matere, kako potrebno je, da so dekleta vneti za čednostno življenje, in tudi take, še posebno take, ki imajo upanje, da se bodo možile.

II. Pa pogledjmo sedaj še — sv. Moniko, ki je po imenu vam še bolj znana. Živela je zelo v tistem času kakor sv. Nona, pa ne v Aziji, ampak v Afriki.

Sv. Nona je imela otroke same svetnike, sv. Monika pa ni bila tako srečna; sin Avguštin ji je prizadeval veliko žalost. Starše je Monika zelo dobre imela. Še pozneje je večkrat pravila, kako so starši za-njo skrbeli. Navajali so jo k molitvi. Večkrat je šla deklica skrivaj v cerkev, da je tam molila. (To naši otroci redko storijo). Povedali so ji enkrat starši, kako je to Bogu všeč, če si kdo od spanja pritrga, da moli — Monika je potem večkrat po noči za molitev vstajala, dasi je znano, kako radi spijo otroci.

Kazala je zgodaj veliko ljubezen do revežev; od lastnih ust si je pritrgavala, da je potrebnim dajala.

Bila je miroljubna in prepira ni mogla trpeti; če je med tovaršicami kaj prišlo navskriž, je hitro naredila mir. Pri hiši so imeli staro deklo, ki je otroke kaj strogo držala ter jih navajala k raznemu zatajevanju. Tako ni pustila otrokom niti vode piti, kedar bi hoteli; rekla je: „Sedaj hočete vodo piti, kedar se vam zljubi; kedar bote imeli vino, bote pa z vinom hoteli tolažiti svojo poželjivost.“

Stara 22 let se je omožila. „Vzgojena v čistosti in zmernosti — pravi nje sin — in po Tebi o Bog, v vseh rečeh svojim staršem pokorna, je bila moja mati pa njih odločena v zakonski stan; in svojemu možu je bila pokorna kakor svojemu gospodu.“

Mož je bil razbrzdan človek, zelo nagle jeze in vrhutega pagan, tako, da ni Monika pri njem nič dobrega imela. Pa kedar je bil mož kaj hud, mu Monika ni nasprotovala ne z besedo, ne z dejanjem, marveč je potrpežljivo molčala.

Tudi drugim ženam je prigovarjala, naj bodo odjenljive proti možem.

Imela je tri otroke: Navigija, hčer Perpetuo — in Avguštin. Prva dva sta bila dobra, Perpetua je postala nuna, Navigij pa se je oženil, in eden sin njegov je bil duhoven.

Samo z Avguštinom je imela velik križ.

Ko ga pošljejo v šolo, pravijo učitelji, da je trmast, čez mero len, uporen in celo lažnjiv. Vse to je pobožno mater zelo bolelo. Pozneje se je sicer začel boljše učiti, a v kratkem času je kazal docela sprideno srce. Star 16 let je prišel domu k očetu; bil je nadarjen in lep mladenič. Oče ga je bil vesel, ker je gledal samo na to, da postaja sin učen in imeniten, mati pa ga je bila žalostna, ker je videla, da je Sin Boga pozabil. Tovariši so ga zapeljali, da se vrgel v strastno razbrzdanost.

Monika je opominjala, svarila, molila — vse zastonj! Da bi se materi izognil, sklene, da bo šel v Rim; mati ga lepe prosi, naj ostane doma. Sin ji obljubi, da bo. Pa skrivaj gre k morju, vsede se v barko, in se odpelje na tuje. Ko ga ni bilo, gre Monika prašat k pristanišču za sina; tam ji na visokem morju pokažejo barko, s katero se je bil ravnokar odpeljal nje neubogljivi sin. Mislite si lahko gorjé potrte, zapuščene matere!

Pa kaj stori junaška žena? Tudi ona se poda na morju, išče sina, dokler ga ne najde.

Kakšen je bil konec? To je znano! Avguštin se je spreobrnil, je postal duhoven, škof, velik učenjak in svetnik, ki je bil skozi več desetletij steber in glavna opora katoliške cerkve v Afriki. Druzih reči ne bomo omenjali. Naš glavni namen je bil pokazati, kakšna mati je bila sv. Monika.

Skrbela je za časni, a še več za večni blagor svojih otrok — za večno zveličanje svojega sina je žrtvovala celo svoje življenje

Če bi imeli le nekaj takih mater, kakor ste bili sv. Nona in sv. Monika, kako bi bilo hitro drugače na svetu; gotovo bi imeli več dobrih otrok, več vnetih kristjanov, in več bi jih prišlo v nebesa.

Ali kako je sedaj?

Po gosposkih hišah dajejo otrokom vso prostost, da delajo, kar hočejo, vodijo jih v gledišče, na bale, veselice, skoro v sramoto si štejejo, da bi se reklo, da so njihovi otroci pobožni, ali pa da bi kateri njihovih sinov postal duhoven. Pregosposki so, da bi še vero imeli. Zato v tem duhu živijo naprej sinovi in hčere!

Po kmetih se najde več iskreno pobožnih mater, pa tudi mlačnih, katerih skrb je obrnjena le na pozemeljsko. Dokler so otroci majhni, molijo za-nje; ko so pa stari 20 let, takrat se jim po njih sodbi sme marsikaj prepustiti.

Kako hočemo take razmere zboljšati? — Edino živa vera more oplemeniti materinska srca, da bodo znala gospodinjske skrbi združiti s skrbjo za zveličanje svoje družine in s hrepenenjem po nebesih. Srečen človek, ki je imel pobožno mater!

Kako zna dobra mati učiti, dobra mati navduševati, kaže tudi naslednji zgled.

Pod cesarjem Dioklecijanom so grozno preganjali kristjane; na tisoče je bilo pomorjenih. Tedaj je živela mati sv. Klemena iz Ancire. Nje sinek je bil star še le štiri leta in skrbelo je verno mater, kako bi mogla dovolj vtrditi svojega otroka v ljubezni do Jezusa. „Dete moje! — mu je govorila — glavna stvar nam je, da si priborimo večno življenje.“ Te besede mu je ponavljala dan za dnevom, zjutraj in zvečer, z namenom, da mu vcepi globoko v srce zavest, da smo vstvarjeni za nebesa. „Nam se gre za večno življenje“ — ta materin glas ga je spremljal celo življenje; 28 let je živel in delal za sv. cerkev, in nazadnje umrl kot mučenik — za večno življenje. Naj nam sveta Monika izprosi to trdno zavest, da se nam vsem skupaj gre za večno življenje. Amen.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Sveto opravilo*. Molitvenik. Po katekizmu in obrednih knjigah priredil Jožef Čede, župnik. Sedma izdaja. V Mariboru 1905. Natisnila in založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Knjižica je rdeče obrezana in vezana v močen usnju podoben pergamoïd, ter stane 1'30 K, po pošti pa 1'40 K. Pri skupnih naročilih se na deset plačanih izvodov doda eden povrh, pri dvajsetih pa trije. Gimnazijski dijaki še dobé na posebnem listku Oče naš, Češčena Marijo in Čast bodi v treh liturgičnih jezikih. Z zlatom bi se dali novi izvodi vezati, če bi se več naročnikov zato izreklo. Molitvenik se prodaja v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — „Sv. opravilo“ v tej izdaji je skoro nov molitvenik: poleg obsežnejše vsebine ima tudi uredbo drugačno, in besedilo prirejeno po dogovorjenem soglasju raznih škofij. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za šolo, toda prireditelj jo je obogatil z molitvami in nauki za najrazličnejše potrebe, da bo po njegovi želji zares prikladna do groba. Samo obsebi je umevno, da nihče ne želi, naj bi odslej vsak človek imel le „Sveto opravilo“ ali „Večno življenje“; dobro je, da ima človek več različnih molitvenikov z raznotero vsebino, toda molitvenik iz mladinskih letih naj bo tak, da poleg drugih molitvenikov lahko ostane častitljiv tovariš skozi vse življenje, in da se tako nauki iz nedolžnih let v srcu milo obnavljajo. — Od našega molitvenika „Večno življenje“ se „Sveto opravilo“ razločuje zlasti v tem, da daje obilo naukov, nekaj več molitev, in da se ozira posebno na običaje v lavantinski škofiji. Gotovo pa bo jako

koristno, ako se bomo katehetje tudi v drugih škofijah radi ozirali na premnoge nauke in nasvete „Sv. opravila“, da se bomo tako vedno bolj bližali edinosti v navajanju h krščanskemu življenju. Pa tudi ljudstvu priporočajmo novi molitvenik. V šoli katehet ne bo imel nobene težave, če bodo učenci imeli križem vse tri nove šolske molitvenike. Zakaj vsi trije se dobesedno strinjajo v vseh tistih molitvah in pesmih, ki se utegnejo kdaj skupno rabiti. Tudi v tolah, kjer se rabi novi šolski molitvenik „Večno življenje“ za pomoč liturgiki, se prav lepo da skupaj rabiti „Sveto opravilo“, ker ima v obrednih mašah naslove, pravila in besedilo doslovno enako. Če je v „Sv. opravilu“ maša na čast presv. Rešnjega Telesa namesto maše v č. presv. Srcu Jezusovemu, je to pouku le na korist. Nauk o cerkvenem letu je dan deloma z drugimi besedami, toda neljubega nesoglasja ni nikjer.

Novo izdajo „Sv. opravila“ pozdravljamo s prav posebno radostjo, ker vidimo v njej zagotovljeno edinost, katere smo dolgo želeli. Odpira nam lep pogled v prihodnje nabožno slovstvo: moči ne bomo cepili več, kar se piše v eni škofiji, bodi skupna last vseh Slovencev. — Pisatelja, ki se je za edinost veliko trudil in je tudi veliko žrtvoval, naj tolaži zavest, da bo delo, ki je bilo združeno z velikimi težavami, prineslo tudi dobrega sadu. *Dr. Gr. P.*

2. *Cerkveni molitvenik.* Besedilo javnih molitev je bilo pod naslovom: *Cerkveni molitvenik* predloženo peterim škofijam, in te so prirejeno zbirko odobrile tako, „da se za nabožne knjige kaka nova prememba ne bo dovolila drugače, kakor če se zanjo doseže soglasje podpisanih ordinarijatov: kn. nadšk. ord. goriški, dne 12. okt. 1905, šte. 3286; kn. šk. ord. krški, dne 22. sept. 1905, šte. 4332; kn. šk. ord. lavantinski, dne 28. avg. 1905, šte. 3100; kn. šk. ord. ljubljanski, dne 9. okt. 1905, šte. 4167; kn. šk. ord. tržaško koperski, dne 6. okt. 1905, šte. 2652.“

Za večne čase torej premembe niso izključene, onemogočeno pa je lahkomišelnost beganje; sedanja oblika molitev bo gotovo ostala za dolgo dobo, da jih vsaj istemu rodu ne bo treba večkrat spreminjati.

3. *Piščalka* za abstinence, pivce in pijance. Urejuje Leop. Lé n a r d. Mesečnik, posvečen protialkoholnemu gibanju na Slovenskem. Celje, Zvezna tiskarna 1905. — „Evo vam, rojaki, nove piščalke, ki vam oznanja nov boj, boj proti alkoholu“, s temi besedami pošilja urednik novi list med Slovence. Alkoholna kuga se je tudi med našim narodom tako razširila, da jo je pač treba omejiti. Brez alkoholnega vprašanja ni moči socialne preuredbe, ker je tu notri zaraščena korenina različnega zla našega časa. Uredniku daje zgled mogočno protialkoholno gibanje tujih narodov, med drugimi imajo Nemci 44 protialkoholnih listov v 110.000 iztiskih. Osrčujejo ga tudi veliki uspehi po svetu. Norvežani so n. pr. izpili pred tem gibanjem toliko, da je prišlo na vsakega 13 l čistega alkohola (torej toliko, kakor sedaj na Kranjskem), danes ga porabijo le še po 4 l na leto. Urednik se poslužuje v tem boju skrajnega pripomočka, abstinence, ker so d sedanje skušnje po svetu pokazale, da je edino ta pripomoček uspešen. Urednik vé, da vseh ljudi ne bo napravil abstinence in tega tudi ne želi, ker je abstinence le sredstvo do morebitne zmernosti v prihodnjem času.

Duhovniki so brez dvojbe že sami spoznali, kakšno stališče je zavzeti v tem boju in pri novem listu. Kakor so v drugih krajih duhovniki na čelu protialkoholnemu gibanju, tako so tudi pri nas prvi spoznali veliko

važnost tega boja. Ako so se ga framasoni in drugi zgolj s stališča materialnega blagostanja poprijeli z vsjo silo, ga mora duhovnik zavoljo duhovne škode, ki jo napravi alkohol, sprejeti še z veliko večjo vnuemo. — Prijatelji slovanskega slovstva nahajajo v listu in v prilogi tudi mnogo leposlovnega berila. List velja do novega leta 2 K, in ga vsled idealnega namena toplo priporočamo.

B.

4. *Kazatel* — češki homiletiški četrtletnik, je pravkar dovršil svoje 12. leto pod spretnim vodstvom strahovskega kapitularja Metoda Zavorala. Uredniku se je posrečilo pridobiti za svoj zbornik lepo število sodelavcev, ki so mu redno znašali obilo izvirnega in iz najčvrstejših virov preloženega gradiva. Izmed poslednjega omenim poljudna razlaganja sv. zakramentov abbeja J. Lobrya, ki se je pričelo v lanskem tečaju, a nadaljevalo in zaključilo v letošnjem. „Kazatel“ stoji 7 K na leto in se naroča pri knjigotržcu R. Prombergerju v Olomucu.

V.

B.

1. *Theologia moralis decalogalis et sacramentalis auctore clarissimo P. Patritio Sporer, Ord. F. Min. Novis curis edidit P. F. Irenaeus Bierbaum eiusd. ord. Editio secunda. Tomus III. Paderbornae 1905. Ex typogr. Bonifaciana. Str. IX. + 1146. Cena K 11 50.* — S tretjim zvezkom je dokončano sloveče pravoslovno delo P. Sporerja, prirejeno po P. Bierbaumu, v drugi izdaji. P. Sporerjevo pravoslovje, ki je izšlo prvokrat v sedemnajstem stoletju, je bilo vedno na dobrem glasu. P. Bierbaum ga je zopet izdal (leta 1897. je izšel prvi zvezek) in oziraje se zlasti na novejšje določbe spretno popolnil. Ker se delo odlikuje po lahkoti in jasnosti, je našlo mnogo prijateljev, kar priča potreba druge izdaje v primerno jako kratkem času. Tretji zvezek obsega nauk o zakramentih sploh, posebej še o zakramentu sv. Rešnjega Telesa, sv. pokore in sv. zakona.

2. *Missale Romanum ex decreto sacrosancti concilii Tridentini restitutum, s. Pii V. P. M. iussu editum, Clementis VIII., Urbani VIII et Leonis XIII auctoritate recognitum Editio quinta post alteram uti typicam a. s. R. C. declaratam. Cum approbatione sacr. R. C. Ratisbonae etc. Sumptibus et typis Friderici Pustet. 1905 80.* — Ta izdaja misala je radi priročnosti (velikost 22 + 14½ cm) posebno primerna za misijonarje in bogoslovce. Knjiga je tiskana na finem indijskem papirju (debelost vezani knjigi je samo 2 cm) in ima vse tiste prednosti, kakor druge liturgične knjige iz Pustetove zaloge; vezana v usnju z zlato obrezo stane M 11 50.

3. *Polnisch-Deutscher Beichtspiegel mit Anhang. Ein Hilfsbüchlein für Geistliche von P. Nazarius Sasse O. F. M. Cum permissu superiorum. Paderborn. Druck und Verlag der Bonifacius-Druckerei. 1905. Str. 29. Cena M 0 50 — V „Duh Past.“ leta 1903. (str. 486) je bila ocena P. Nazarijeve poljske slovnice za duhovnike. Ž njo je pisatelj zelo ustregel mladim nemškim duhovnikom na Vestfalskem, ki se v semeniščih uče poljščine, da morejo poljskim delavcem za silo pridigovati in jih izpovedovati. Deloma kot do k oni slovnici, deloma pa tudi kot v uporabo onim duhovnikom, ki niso imeli prilike, učiti se poljščine, služi premišljeno sestavljen zaznamek vprašanj za navadno in dolgo spoved. Pridejani so opomini in kratek nauk, ki se daje pri spovedi novoporočencem.*

A. S.